

AUSTRALIJOJE LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJE LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1954 m. liepos/July 26 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Nr. 15(152)

VELKAMI VIEŠUMON KOMUNISTŲ ŠNIPAI AUSTRALIJOJE

Karališkoji Komisija, kuri tyrinėja šnipinėjimo reikalus Australijoje, pamažu pradeda išvilkti viešumon asmenis, kurie teikė rusam žinias.

Byloje yra dokumentas, pavadintas raide J. E. Petrovienė pareiškė, kad tą dokumentą, susidedantį iš 33 lapų, rašė Sovietų ambasadoje Canberroje Mr. R. E. Lockwood, Viktorijos komunistų partijos sekretorius. Jis, išsuktas pasiaiškinti, atsisakė atsakinėti į teisėjo klausimus. Jau vien dėl to galima manyti, kad tikrai jis rašė.

Antras bolševikų agentas — Mr. Fergan O'Sullivan, buvęs opozicijos lyderio Dr. Evatto spaudos sekretorius. Jis rašė dokumentą, pavadintą raide H. Pradžioje ir jis atsisakė duoti bet kokius parodymus, bet sekančią dieną jau prisipažino.

Trečias, "pasitarnavęs" Australijai, yra Mr. Rex Chiplin, įvairių komunistinių laikraščių bendradarbis.

Komisija turės dar kelis neviešus posėdžius, kurių metu bus klausinėjami kai kurie svetimsaliai — imigrantai, tarnavę komunistams. Ar jų pavardės bus paskelbtos — nežinia, o būtų įdomu žinoti, kas tokie yra bolševikų agentai.

Toliau Komisija persikels iš Melbourne į Sydneį, kur tęs klausinėjimus.

Mirė Prof. Vincas Krėvė — Mickevičius

Iš JAV-bių gauta žinia, kad maždaug prieš savaitę mirė prof. Vincas Krėvė — Mickevičius.

Velionies įnašas į lietuvių tautos kultūrą yra nepaprastai didelis ir reikšmingas. Kita proga duosime plastinę jo darbų apžvalgą.

IŠTREMtas RAUDONASIS PRUSEIKA

JAV-bėse leidžiamos komunistinės "Vilnius" redaktoriaus Pruseika, Amerikoje išgyvenęs apie 40 metų, bet neturįs pilietybės, už raudonąją veiklą ištremiamas į Tarybinę Lietuvą.

JAV-bių teisingumo organų sprendimas, mūsų nuomone, labai teisingas: kam vargti kapitalistiniam krašte, kai galima džiaugtis "rojaus" linksmybėmis?

DIDELIS SPROGIMAS AMUNICIJOS FABRIKJE JAV-bėse

Liepos 16 dieną Chestertone (USA) amunicijos fabrike įvyko didelis sprogimas, kurio metu užmušta 10 ir sužeista per 40 darbininkų, daugiausia moterų, kurios dirbo detonatorių (sprogiklių) kariuomenei.

Sprogimai sekė vienas po kito ir mieste, kuris turi apie 3.200 gyventojų, kilo didelė panika, nes manyta, kad numesta atominė bomba; juo labiau, kad kelios minutės prieš sprogimą miestelį praskrido du lėktuvai.

ANGLIJOS IR JAV-bių NESUTARIMAI DĖL VOKIETIJOS

Amerika, negalėdama suorganizuoti jungtinės Europos kariuomenės dėl Prancūzijos atsisakymo priimti Vokietiją kaip lygų partnerį, dabar ypatingą dėmesį kreipia į Vokietiją. Svarbiausia, Vokietijos suvereninės teisės turi būti pilnumoje atstatytos ir leista jai sukurti stiprią kariuomenę. Šį planą Amerika pasiryžusi vykdyti labai skubiai, nes Europoje šiuo metu padėtis, dėl nuolatinių Vakarų valstybių nesutarimų, yra gana pavojinga. Vokietija, kaip teisingai galvoja Amerikos vyriausybė, yra pats geriausias partneris prieš komunistinę agresiją, nes pati yra suinteresuota išlaisvinti iš bolševizmo vergijos savo valstybės pusę.

Tačiau su šiais planais nesutinka ne tik Prancūzija, bet ir Anglija. Anglai bijo suteikti Vokietijai pilną laisvę. Tuo būdu Amerikos ir Anglijos pažiūros vėl kertasi ir nesutarimų plyšys didėja. Dėl kai kurių politikų siauraregiškumo bolševikai trina rankas iš džiaugsmo, nes jų politikos tikslas ir yra kiek galima skaldyti demokratinį Vakarų tautų vienybę.

KOVA PRIES KOMUNIZMĄ JAV-bėse

Parlamentas priėmė įstatymą, pagal kurį bus baudžiama mirties bausme kiekvienas, kuris šnipinė svertimos valstybės naudai, arba vykdyt sabotažo veiksmus. Šio įstatymo priėmimas duoda naują ginklą prezidentui kovoje su komunizmu veikla JAV-bėse.

Šis įstatmas dar turi būti patvirtintas Senato, bet nemanoma, kad ten sutiktų kliūčių.

* Kinijos nacionalistų Karo Aviacijos vadovybė paskelbė, kad pirmasis JAV-bių naikintojų F86 Sabre-Jet kontingentas atvyks maždaug mėnesio laikotarpyje. Tautinės Kinijos aviacija jau turi dvi F84 tipo naikintojų eskadriles.

INDO-KINIJOJE TAIKOS KOL KAS NEMATYTI

Nežiūrint Prancūzijos min. pirm. Mendes-France daromų didelių pastangų susitarti su komunistais dėl taikos Indo-Kinijoje, kol kas stiprėja tik mūsų dël Hanoi. Į Ženevą vėl suvažiavo valstybių užs. reikalų ministrai, kurie tariasi, svarsto, siūlo įvairius projektus ir kitų pasiūlymus atmeta dėl taikos Indo-Kinijoje. Vėl atnaujintoje konferencijoje nedalyvauja tik JAV-bių užs. reikalų ministeris Mr. Dulles, nes, jo žodžiais, kol komunistai neredo geros valios, tai neverta gaišti laiko. Mr. Dulles buvo atvykęs labai trumpam laikui į Paryžių, kur tarėsi su Mr. Edenu ir Mr. Mendes-France, o po to vėl išvyko į Vašingtoną.

Nežiūrint derybų, mūsų Indo-Kinijoje stiprėja dël Hanoi miesto. Prancūzų kariuomenė pradėjo atakuoti raudonuosius ir kai kur atstūmė toliau nuo miesto. Kautynės eina 30-40 mylių nuo Hanoi.

BRITAI KALTINA SOVIETUS

Britų valdžios organai apkaltino Sovietus, kad nepavyko pasiekti susitarimo dėl nusiginklavimo. Penkių valstybių atstovų slaptai pasitarimai dėl nusiginklavimo vyko Londone, tačiau Sovietai neparodė jokio noro nusiginkluoti. Oficialiame pranešime sakoma, kad Sovietams boikotuojant bet kokius realius nusiginklavimo planus tolimesni pasitarimai pasidarė nereikalingi.

Atrodo, kad kai kas vis dar gaišta laiką manydami, jog galima su bolševikais susitarti ir kad jie to susitarimo laikysis.

SIEKIAMA IŠSPRĘSTI TRIESTO KLAUSIMĄ

"New York Times" korespondentas iš Romos rašo, kad pasitarimai tarp Italijos, Jugoslavijos, Britanijos ir JAV-bių dėl Triesto uosto ir jo teritorijos ateities beveik užbaigti, belieka išspręsti porą mažesnės reikšmės dalykų. Pagal šį susitarimą, Triesto uostas ir dalis teritorijos, vadinamoji A zona, priklausytų Italijai, o B zona — Jugoslavijai. Galimi nežymūs teritoriniai pakeitimai.

Tuo būdu būtų tuo tarpu pašalintas vienas skaudulys Europoje, kuris drumsdė Vakarų valstybių santykius.

NUMATO RAUDONŲJŲ VIESPATAVIMO GALĄ

Prez. Eisenhoweris, kalbėdamas JAV-bių tautinės šventės proga Philadelphiaje, pareiškė, kad prieš dvidešimt metų taika buvo pažeista dėl fašizmo ir komunizmo konspiracijos. Fašizmas karo eigoje sugniužo ir tautos, buvusios jo priespaudoje, išlaisvintos. Netenka abejoti, kad netrukus turės ateiti eilė ir kitam partneriui — komunizmui, nes žmonių teisės ir laisvė negali būti ilgai ignoruojamos, nes žmogaus laisvės troškimas niekas negali nuslopinti.

JUOKAI BAIGĖSI MIRTIM

JAV-bėse, Clevelande, prieš pakylant keleviniam lėktuvui, į piloto kabiną įėjo 15 metų vaikas ir atstotęs į pilotą revolverį, pareikalavo, kad jis skristų į Meksikos miestą. Pilotas, gelbėdamas savo ir keleivių gyvybes, šovė iš revolverio į vaiką ir jį nušovė mirtinai.

Vėliau paaiškėjo, kad vaikas šautuvas buvo net be šovinių, tačiau iš kur lakūnas galėjo tai žinoti? Teisingumo organai, kurie šį incidentą tyrinėjo, pripažino, kad piloto pasielgimas buvo teisingas.

KOLCHOZAI KINIJOJE

Maskvos "Pravda" rašo, kad iki šių metų balandžio 1 dienos Raud. Kinijoje 1.660.000 šeimų įkurdintos 90.000 kolchozose.

Anksčiau kinietis buvo vergas stambių žemvaldžių, o dabar pasidarė dar didesnis vergas kolchozų.

Trumpai

* Karo teismas Tunise nuteisė penkis Tuniso gyventojus mirties bausme už teroristinius aktus prieš prancūzų okupacinius organus.

Tunise pastaruojų laiku, kaip ir Maroke, partizanų judėjimas prieš prancūzus stiprėja ir gausėja nušovimų skaičius.

* Kalifornijoje ir Nevadoje, JAV, įvyko žemės drebėjimas. Padaryta nemažai materialinių nuostolių ir devyni asmenys sužeisti.

* Gvatemalos vyriausybė nutraukė diplomacinius santykius su visomis valstybėmis anapus geležinės uždangos.

* Iš Singapūro pranešama, kad Britų ir Nauj. Zelandijos karo laivai smarkiai bombardavo Malajų pakraščiuose, džiunglėse, įsitaisiusius komunistų partizanų.

* Pirmą kartą Kenijoje prieš Mau Mau partizanus anglai panaudojo artileriją. Matomai, partizanų judėjimas didėja.

* JAV-bėse dėl karščių jau mirė apie 200 žmonių.

* Buvęs Rytų Vokietijos tiekimo ministeris Dr. Karl Hamann nuteistas 10 metų kalėjimo už tariamą sabotažą Rytų Vokietijos tiekimų ir už "kriminalinius ryšius su imperialistų agentais".

* Japonijos sveikatos organai paskelbė, kad 23 japonų žvejai, kuriuos palietė kovo mėnesį įvykdyto Bikini saloje hidrogeno bombos sprogo "mirtinos dulės", turės gulėti ligoninėje apie 10-20 metų.

* New South Walse chroniški alkoholiškai bus pripažįstami kaip ligoniai, kuriems reikalingas gydymas viešose ligoninėse. Taigi, ateityje, užuot siuntus alkoholikus į poilsio namus arba beprotnamius, jie bus gydomi paprastose ligoninėse.

* Japonija gauna iš JAV-bių 25 Sabre-Jet naikintojus. Pirmasis japonų naikintojų eskadronas bus paruoštas jau ateinantį pavasarį, o sekantieji seks kiek vėliau.

* JAV-bių karo aviacijos Tolimuose Rytuose vad. gen. Earl Partridge pareiškė, kad komunistai turį Tolimuose Rytuose 7.500 karo lėktuvų, tuo tarpu JAV-bės turinčios tik 2.500, taigi, tris kartus mažiau.

* Kanados statistikos biuras paskelbė, kad JAV-bės yra investavusios Kanadoje 8.600 milijonų dolerių kapitalo. Vien tik 1953 metais kapitalo investacijos padidėjo 600 milijonų dolerių.

* Egipto vyriausybė atmetė paskutinį Britų pasiūlymą dėl Sueco kanalo ginčo išsprendimo. Anglai pasiūlė, kad kanalas būtų perduotas Egiptui laike dviejų metų, britų kariuomenė iš kanalo zonos pasitrauktų, bet liktų techniškas (specialistų) personalas ir karo atvėju Artimuose Rytuose britai turėtų teisę kanalo zoną vėl okupuoti.

* Pietų Korėjos prez. Dr. Rhee skrenda į JAV-bes aptarti su prez. Eisenhoweriu tolimesnį Pietų Korėjos likimą. Kaip žinome, -Ženevos konferencijoje nepavyko susitarti dėl Korėjos suvienijimo ir visa padėtis liko neaiški.

Ta proga Pietų Korėjos min. pirmininkas Seoulyje pareiškė, kad nepavykus Korėjos suvienyti Pietų Korėjos vyriausybė nelaiko save įpareigota laikytis paliaubų sutarties sąlygų ir gali pradėti žygį į šiaurę, kad suvienytų visą Korėją jėga.

* Dalį Queenslando ir New South Welse palietė smarkios liūtys, dėl to pakilo upių vanduo ir išsiliejo iš krantų. Tūkstančiai žmonių turėjo apieisti savo namus ir jieskoti saugesnių vietų. Gelbėjimo komandos veikia dieną ir naktį.

* JAV-bės paskelbė, kad jos pripažino naująją Gvatemalos vyriausybę. Apie dvylika kitų valstybių taip pat pripažino naująją vyriausybę.

* Vienuolika pabėgėlių iš Jugoslavijos, kurie perplaukė Atlantą 60-ties pėdų ilgio laivelyje, nebuvo į JAV-bes įleisti, nes neturjo tinkamų dokumentų.

* Britų kolonijų ministris pranešė parlamente, kad Kenijoje iki liepos 4 d. buvo nuteista mirties bausme 505 sukilėliai.

* Melbourne vienas vyrukas nušovė savo buvusią sužadėtinę ir pats nusišovė. (Zinių tūsa 4 psl.)

PULK. ARMAS GVATEMALOS PREZIDENTAS

Kariškoji junta Gvatemaloje išrinko sukilėlių vadą pulk. Armas savo prezidentu, tuo pačiu ir Gvatemalos galva.

Stiprios sargybos pastatytos prie visų svetimų valstybių atstovybių, kuriose yra pasislėpusių komunistų. Manoma, kad ten pasislėpusieji komunistai turės kada nors išlįsti "pakvėpuoti grynu oru" ir tada jie bus sučiupti.

Gvatemalos kariuomenės vadovybė paskelbė, kad ginklai, kurie paskutiniu laiku buvo atgabenti raudonajai Gvatemalai, pasirodė esą niekam netikę. Dėl to buvusios vyriausybės armija daugiausia ir pralaimėjo prieš sukilėlius, kurie vartojo Amerikos modernius ginklus.

AGNES BABIČEVOS Baletu Studijos mokinių

BALETO VAKARAS

įvyks š.m. rugpjūčio 6 dieną
NORWOOD TOWNHALL'E

Pradžią 8 val. vakaro

Bilietai po 6 ir 4 šilingus, vaikams po 3 šilingus, iš anksto gaunami Cawthorne, o prieš spektaklį teatro kasoje.

TAUTOS ŠVENTĖS PROGA

Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupė

š. m. rugsėjo mėn. 3 d. 8 v. vakaro

AUSTRALIJA HALL

ANGAS ST.

vaidina

STASIO SANTVARO

pjese

KAIMYNAI

Režisierius: Dailininkas:
Paulius Rūtenis Antanas Rūkštelė

Vaidina: B. Jonavičienė, D. Mackialienė, V. Marcinkonytė, O. Naudžiuvienė, O. Pridotkaitė, I. Ridlinskaitė, H. Butvilaitė, B. Čėsna, L. Gerulaitis, V. Janulis, J. Neverauskas, V. Opulskis, P. Rūtenis, J. Venclovavičius, V. Vosylius.

Rež. padėjėjas: V. Opulskis

Bilietai po 6, 5 ir 4 šil. parduodami sekmadieniais tuoj po pamaldų ir vaidinimo dieną prie įėjimo.

VYNO STIKLAS PRIES PIETUS

Orlando

NEPAMAINOMAS!

ARGENTINA

Eisenoje per Buenos Aires miestą tarp kitų tautų gražiai pasirodė ir lietuviai, pralenkę daugelį kitų savo drabužių margumu ir meniškumu. Tai buvo visų už geležinės uždangos esančių tautų tylus protestas prieš okupantą ir viešas pareiškimas: laisvės!

BRAZILJA

Iš lietuvių veiklos.

Ed. Girčys, įžymus sportininkas, liepos mėn. išvažiuoja į JAV. Ten jį siunčia vietinė b-vė, kurioj Girčys tarnauja. Girčys Lietuvos pasiuntinybei Rio de Janeiro padovanojo tautinę trispalvę, kuria buvo papuošta ABI salė per gedulo dienos minėjimą.

* St. Simanavičius, pasitelkęs porą dalyvių, atidarė didelę maisto gaminių krautuvę puošnioje Copacabanoje, gražiausioje Rio de Janeiro dalyje.

* Vyt Petronis, kuris prieš metus atidarė savo spaustuve, dabar įsigijo brangią didelę spausdinimo mašiną. Jo spaustuveje dabar

baigiama knyga LITUANIA ILUSTRADA.

Kurią leidžia Dr. Meieris spaudos atgavimo sukaktuvėms paminėti. Ši knyga bus platinama ir Sao Paulo mieste 400 m. sukaktuvinėj parodoj, kurioje oficialiai pakviesta ir dalyvauja Lietuva.

ITALIJA

* Birželio 12 d. Romoje buvo įšventintas kunigus vienuolis Černiauskas iš New Adam, Mass., JAV.

* Italijos krikšč. demokratai paskelbė plačią plakata, kuriuo atsakoma Italijos kom. partijos šuliu Tokliaciui dėl jo kreipimosi į katalikus bendradarbiauti su komunistais siekiant taikos. Be kitko, plakate statistika iš Pabaltijo kraštų pavažduojama, ką iš tikro reiškia sovietinis pacifizmas ir kokios jis žalos yra padaręs katalikams bolševikų dominuojamuose kraštuose.

JUNGT. AMERIKOS VALSTYBĖS

* Per pasitarimą su LB LOKo nariais aptarti aktualiausi bendruomenės reikalai. Taut. solidarumo mokestis metams nustatytas vienas doleris, iš kurio 40% eina Lietuvos laisvinimui, o kita — apygardos valdybai ir bendruomenės centrui. Į Bendruomenės tarybą bus renkami 27 nariai. Per pasitarimą kalbas pasakė

LAISVĖS DIENA NEW YORKE

Sovietų pavergtųjų Centro ir Rytų Europos kraštų laisvinimo akcijai vadovaujančių tremtinių iniciatyva liepos 1-jį paskelbta Laisvės Diena. Ta proga į Sovietų pavergtąjį ir laisvąjį pasaulį išleistoje deklaracijoje konstatuojamas tvirtas įsitikinimas, kad bolševikinė vergija prieš savo galą, kad Sovietų pavergtųjų tautų byla yra sykiu ir laisvųjų tautų byla, nes sovietinis kolonizmas grąšo visų žmonių ir visų tautų laisvei, kad Europos tautos po išlaisvinimo turi glaudžiai bendradarbiauti ir kad turi būti garantuotos asmenims ir tautoms trys pagrindinės laisvės: 1) laisvė nuo vidaus tironijos bei išnaudojimo, 2) laisvė nuo svetimųjų priemtos valdžios ir 3) laisvė nuo karo rizikos bei ūkinės krizės. Deklaracija baigiama įsipareigojimu kovoti iki Sovietų pavergtieji kraštai vėl bus laisvi.

Deklaracija buvo paskelbta liepos 1 prie garsiosios prancūzų tautos 1884 m. JAV-bėms dovanotos Laisvės Statulos Bedlos saloje, New Yorke, dalyvaujant Europos Laisvės Komiteto prezidentui, Vidaus Reikalų Ministerio asistentui, Prancūzijos gen. konsului New Yorke, Sovietų pavergtųjų Centro ir Rytų Europos kraštų laisvinimo akcijai vadovaujantiems tremtiniams ir per 1000 šių kraštų tremtinių bei amerikiečių.

Garbės sargyboje buvo JAV ginkluotųjų pajėgų ir visų ginklo rūšių atstovai. Iškilmės pradėtos I-sios armijos orkestrui sugrojus JAV ir Prancūzijos himnus. Įvedamąjį žodį tarė Žemutinio Manhatano Draugijos prezidentas. Savo sveikinimus ta proga atsiuntė Valstybės Sekretorius J. F. Dulles, JAV atstovas Jungtinėse Tautose H.C. Lodge, senato respublikonų lyderis senotrius W. P. Knowland, senatorius Ives New Yorko valstybės gubernatoriaus ir New Yorko

VLIKo pirm. M. Krupavičius apie Bendruomenės pobūdį, o VT pirmininkas K. Zalkauskas — apie reikalą suglausti viso pasaulio lietuviams savo gretas ir suaktyvinti veiklą. Šiandien LIT palaiko ryšius su 24 šalyse gyvenančiais lietuviams.

* Am. Balsas iš New Yorko davė platų pranešimą apie vokiečių — sovietų karo pradžioj birželio 23 d.

įvykusį Lietuvoje visuotinį sukilimą, atstačius krašte Lietuvos Nepriklausomybę ir suvereninių organų veikimą. Sukilimas, kaip pranešime buvo nurodyta, demaskavo Sovietų melą, esą, lietuvių tauta pati įsijungusi į "tarybinių tautų šeimą", o 4.000 žuvusiųjų pasauliui parodė, kad lietuviai mirė už laisvę ir nori būti laisvi. Am. Balsas per Europos siųstuvą

plačiai paminėjo seną tradicinę lietuvių Joninių šventę, iškilmes Rambyne ir kitur.

KANADA

* Aukų vaju

yra skelbiamas KLB Šalpos Fondo Centro Komiteto, Toronto Šalpos Fondas jau paskirstė miestą rajonais ir siunčia specialius rinkėjus per lietuvių butus.

* Tautos Fondo Atstovybės Kanadoje pirmininkė p-lė M. Arlauskaitė atšventė savo pedagoginio darbo 25 metų jubiliejų. Ji mokytojauja prancūzų gimnazijoje.

VENECELA

* Venecueloje leidžiamas "Tėvų Kelias" minėjo 5 metų sukaktį. Ta proga "Tėvų Keliui" nuosirdžiai linkėjimų pareiškė VLIKo pirm. M. Krupavičius, min. Dr. K. Graužinis, Liepojos vysk. A. Urbšs, "Neprikl. Lietuvos" redaktorius J. Kardelis ir visa eilė kitų. "Tėvų Keliui" lig šiol redagavęs salezietis kun. A. Sabaliauskas yra paskirtas naujų pareigų kitur, todėl toliau "Tėvų Keliui" rūpintis laikinai pasiėmė Venecuelos lietuvių kapelionas kun. A. Perkumas, anksčiau ilgą laiką dirbęs misininko darbą Kijuje ir iš ten raudonųjų išstrenčtas. Atsisveikindama su ilgamečiu redaktorium, Caracas LB apyl. valdyba kun. A. Sabaliauskui suruošė išleistuves, kuriose dalyvavo apie 100 vietos lietuvių.

* Siemet vasarą Venecuelos lietuvių vaikams mokyklinių atostogų metu organizuojama vaikų stovykla.

burmistras Liepos 1-ją proklamavo Laisvės Diena.

Sovietų pavergtųjų C. ir R. Europos kraštų vardu ta proga tarė žodį Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas, primindamas, kad nuo II-jo Pasaulinio Karo pradžios Vakarų demokratijos yra suteikusios 9 tautoms laisvę ir nepriklausomybę, kai sovietinis agresorius tuo pat metu 10 nepriklausomų valstybių prarijo. Bolševikų infiltracija esanti globalinė. Tokia pat turinti būti ir kova su sovietine tironija. Nevalia save užliūnoti Locarno mirażais. Nevalia pasiduoti netikrų pranašų įtaigojimams apie laisvę ir demokratijos galimą sambūvį su tironija ir žmonių priešais. Priminė prezidento Eisenhowerio 1953 m. balandžio 16 d. pareiškimą, kad tik laisva Europinė bendruomenė ir visiška Rytų Europos valstybių nepriklausomybė gali pabaigti dabartinį nenatūralų Europos į dvi dalis padalinimą. Priminė Patariamojo Europos Seimo 1954.5.28 rezoliucija, kad Sovietų pavergtųjų kraštų nepriklausomybė yra bendras uždavinys visoms tautoms abiejose geležinės uždangos pusėse. Pagaliau pabrėžė, kad Sovietų Rusijos pasitraukimas iš okupuotų kraštų yra pagrindinė ir pirmoji sąlyga bet kuriom derybom ir bet kuriam sambūviui tarp demokratiškos Vakarų ir totalistiškos Rytų. Pavergtuosius brolius kalbėtojas užtikrino, kad tremtiniai ištikimi tautiniams idealams bei tradicijoms ir kad jie jaučia ir žino savo atsakomybę prieš istoriją.

Laisvės Dienos iškilmės buvo baigtos Metropolitan operos solistei J. Novotna, pritariant I-sios armijos orkestrui, sugiedojus "Dieve, laimink Ameriką".

Kor.

TRAGIŠKŪJŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAI

MINĖJIMAI JAV-bėse.

Gyvą susidomėjimą sukėlė JAV prez. Eisenhowerio per Valdi Ignats, Baltų Komiteto pirmininką, ir LAICO New Yorke direktorę M. Kižytę minintiems liūdnuosius birželio įvykius pabaltiečiams

iš Baltųjų Rūmų atšlystas sveikinimo žodis,

kuriuo pabaltiečiai padėšinti jų kovoje dėl savųjų kraštų išlaisvinimo. Ta proga spaudoj pažymima, jog šie JAV prezidento linkėjimai ir pakartotinis užtikrinimas rodo, kad lietuviai, kaip ir kitos bolševikų pavergtos tautos, JAV vyriausybėje turi nuosirdų draugą ir užtarėją.

Savo telegrama JAV prezidentas aiškiai pasisakė už Pabaltijo išlaisvinimą. O JAV yra viena iš tų didžiųjų jėgų, kurios lems tautų ateitį.

Apskritai, reikia pažymėti, kad minėjimai AV-se praėjo ypač įspūdingai. Birželio mėnuo su liūdnaisiais įvykiais spaudos, radijo pranešimų ir gausingų susirinkimų paminėti kaip lietuvių tautos nelaimių ir kančių mėnuo. Ta proga priimta

visa eilė reikšmingų rezoliucijų, kuriose nurodyta, kad JAV vyriausybė ir parlamentas griežtai laikosi 1940 metais liepos 23 d. paskelbto JAV vardu oficialaus pareiškimo, jog Amerika nepripažino ir nepripažįsta Sovietų įvykdytos Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksijos.

Gausėja šviesuomenės eilės

Nemaža lietuvių jaunimo, patekusio į Saurės Ameriką, tiek JAV-se, tiek Kanadoje, nugalėję svetimų kalbų, finansines ir kt. kliūtis, su pasižymėjimu kopija į šviesuolių eiles. Ne vienas net ir vyresnio amžiaus Lietuvos un-to diplomantas gilina savo žinias anglo-saksų untuose arba jas dar toliau plečia. Los Angeles un-tą baigė E. Valiūtė — Tumienė, studijavus jau Kauno un-te, New Yorke chemijos mokslus — Giedrė Zauniūtė. Illinois un-tą Urbanoje baigia M. Kvedaras, V. Kriškiūnas, V. Lapatinskas, V. Petrauskas, R. Neimanaitė ir V. Vitkus. Columbijos un-tą magistro laipsniu baigė A. Jurgėla, A. Melnikas Detroito apygynė disertaciją "Dekoratyvizmo ir abstraktizmo problemos fresko tapyboje", McGill un-te Montrealyje inžinieriaus egzaminus išlaikė J. Kibirskis, G. Williams kolegiją baigė broliai R. ir K. Lapinai, teisių fak. — J. Juškaitis, Winipego un-tą V. Bacevičiūtė — Malinauskienė, Montreale McGill un-te daktaro laipsnį už darbą gamtos mokslų genetikos srityje gavo Br. Povilaitis, kuris yra priimtas nariu į visą eilę mokslinių organizacijų. Aldona Slepetytė, lietuvių balerina, birželio mėnesį baigė Columbijos un-tą magistro laipsniu. Studijas ji pradėjo dar Vyt. D, un-te. Šalia intensyvaus darbo Lietuvos balete, ji studijas tęsė Paryžiaus Sorbonnos un-te, kol galiausiai jas baigė New Yorke. Kaip baleto solistė, ji sėkmingai gastroliavo Paryžiaus baleto trupėj Prancūzijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Belgijoje, Portugalijoje. Dabar šoka JAV baleto teatruose.

Italų Laterum un-te Romoje birželio 9 d. disertaciją apgynė kun. A. Olšauskas, Angelicum un-te birželio 21 d. — kun. J. Petraitis.

MIN. LOZORAITIS LONDONE

Lietuvos Diplomacijos šefas S. Lozoraitis nuo birželio mėn. 19 d. ligi liepos mėn. 4 d. viešėjo Londone, kur tarėsi su Lietuvos Ministeriu D. Britanijoje B. K. Balučiu ir buvo priimtas Foreign Office Saurės departamento direktoriaus. Šio vizito metu Min. Lozoraitį lydėjo pasiuntinybės patarėjas V. Balickas, pavaduodamas šia proga min. Balutį, kuris sveiksta po ilgesnės ligos.

Min. S. Lozoraitis turėjo kelis pasikalbėjimus su Latvijos ir Estijos ministrais Londone. Su jais buvo ypač aptarti Baltijos Santarvės sudarymo 20 metų sukakties paminėjimo sumanymai ir kai kurie Baltijos Valstybių interesų atstovavimo Vokietijoje klausimai.

Min. S. Lozoraitis atsilankymo Londone metu taip pat susitiko su JAV Ambasados nariais.

S. Lozoraitis dalyvavo 1941 m. sovietų įvykdytų deportavimų minėjime Lietuvių Namuose Londone ir ta proga susitiko su JAV Kongreso nariu Ch. J. Kerstenu. S. Lozoraitis turėjo pasitarimų su lietuvių politikos veikėjais ir Londono lietuvių Politinio Klubu pakviestas, padarė

jos. Ta proga pareikšta padėka JAV prezidentui ir vyriausybei, atstovų rūmams, senatui, Kersteno komitetui, senat. Douglas ir kt. už aiškų pavergtųjų pabaltiečių reikalų gynimą. Drauge reikiama pageidavimų, kad Kersteno komiteto tyrinėjimų duomenys būtų įteikti Jungtinėms Tautoms formaliai apkaltinti Sovietų Sąjungai, ratifikuota genocido konvencija etc.

Pabaltijo valstybių dabartinį likimą, birželio įvykių minėjimus ir reikalą energingiau reaguoti prieš bolševikų kėslus plačiau atžymėjo taip pat amerikiečių spauda ir radijai. Žymusis dienraštis "The New York Times" birželio 14 d. įsidėjo ilgoką pranešimą apie baltų surengtą minėjimą New Yorke, kuriam savo linkėjimus, be gubernatoriaus Dewey, atsiuntė taip pat abudu New Yorko valstybės senatoriai Ives ir Lehman, be to, kongreso narys Franklin D. Roosevelt jr. ir kt.

GEDULO DIENA BRAZILIJOS SOSTINĖJE

Lietuvos ir Latvijos pasiuntinybės ir Estijos konsulatams Rio de Janeiro surengtomis jėgomis š.m. birželio 13 d. surengė gedulo dienos minėjimą A.B.I. — Spaudos rūmų salėje. Minėjimas praėjo nepaprastai pakilia nuotaika. Perpildyta kviestinių svečių salė su atsidėjimu išklaušė pranešimų. Pirmasis kalbėjęs Estijos konsulas K. Asto, įžymus jų rašytojas, nupasakojo pasibaisėtiną padėtį Pabaltijy. Kai pranešėjas pažymėjo, jog ateis diena, kada bus teisiama ir Višinskis, vienintelis likęs iš trijų Pabaltijo budelių, salėje pasigirdo ilgi plojimai. Po trumpos Latvijos atstovo P. Olinio kalbos žodį tarė Lietuvos atstovas Dr. Meieris.

TRAGIŠKOSIOS SUKAKTIES ATGARSIAI URUGVAJUJE

Dar niekad taip plačiai ir taip įspūdingai Urugvajuje nebuvo paminėta Lietuvos okupacija ir genocidas, kaip šiemet. Minėjimas įvyko birželio 12 didžioje Montevideo Ateneumo salėje visų trijų Baltijos valstybių vardu. Organizavo ir jį garsino Demokratinė Kult. Urugvajiečių — Lietuvių Sąjunga, kitų panašių sąjūdžių padedama, o praktiškai Sąjungos pirmininkas, senas ir daug nusipelnęs lietuvių bičiulis J. P. Martinez Bersetche. Žinoma, jam, kaip visados, talkininkavo Lietuvos Pasiuntinybė, choras ir kiti lietuviai. Estų Urugvajuje beveik nėra, o latvių labai nedaug, tad ir minėjimo dalyviai buvo daugiausia lietuviai.

ITALIJOJE

* Birželio 14-15 d. įvykiams paminėti Romos L.B. komitetas suruošė kartu su latviais birželio 17 d. bazilikoje Santa Maria Maggiore pamaldas už išvežtuosius ir kalinamus pabaltiečius. Jas atlaikė arkiv. Antanas Samore, Vatikano Valstybės Nepaprastieji Bažnyčios Reikalams Kongregacijos sekretorius. Jis nurodė, kad Pabaltijo kraštai: Lietuva, Latvija ir Estija sudaro žymią "Tylinčios Bažnyčios" dalį, kur šiandien labiausiai vyksta persekiojimas. Žmonijos istorija dar nėra mačiusi panašių deportacijų. Ganytojas suminėjo visus išvežtuosius vyskupus, šiandien kalinamus arba mirusius tremtyje. Pabrėžė, kad šiandien Pabaltijo kraštuose "Tylinti Bažnyčia" yra jau "Kankinių Bažnyčia", baigė kviesdamas visus melstis, kad būtų priartinta Pabaltijo kraštams aušra. Pamaldų metu Lietuvių šv. Kazimiero Kolegijos choras, dirguojamas kun. Senkaus, giedojo lietuviškas giesmes. Tai pirmas kartas, kad toks aukštąs Bažnyčios pareiškimas laiko pamaldas už Sovietų persekiojamus kraštus.

MINEJIMAI ANGLIJOJE

Be pagrindinio minėjimo Londone, atskiri gražiai praėję minėjimai buvo surošti dar Birminghame, Bradforde ir kt. Birminghamo minėjime dalyvavęs britų konservatorių ir unionistų vadas C. Sweet savo kalbą baigė lietuviškai pasakytu linkėjimu juo veikiau grįžti į savo išlaisvintą demokratines valstybes, o Midland srities Jung. Tautų organizatorius maj. D. Williams apžvelgė Jungt. Tautų politinius, kultūrinius ir socialinius uždavinius, nurodydamas, ar yra vilties Pabaltijo valstybėms tikėtis paramos iš Jungt. Tautų.

Klubo pranešimą.

Tęsdamas savo kontaktus su sovietų okupuotųjų kraštų atstovais, Diplomacijos šefas susitiko su lenkų politikais pusrėčiuose, kuriuos jam padarė Lenkijos Respublikos Prezidentas A. Zaleski, ir revizitavo lenkų generolą V. Andersą, kuris prieš porą mėnesių atsilankė pas jį Romoje.

Pokarine Japonija

I antrą pasaulinį karą Japoniją įvėlė ne tik jos valdančių sluoksnių politinės simpatijos naci-fašistiniams kraštams. Mažam salyne suspausta 80 milijonų japonų tauta buvo pirmutinė iš visų Azijos tautų, kuri išvystė pas save kapitalistinio tipo pramonę, pasisavino daug ką europinės civilizacijos ir mokslo. 1904 metais sumušusi Rusiją, Japonija iš karto išaugo į modernią militarinę valstybę. Būdamą ryškiai kapitalistinę, tirštai gyvenama Japonija buvo reikalinga žaliavų savajai pramonei, rinkų savo gaminams parduoti ir kolonijų, kur galėtų išmesti greitai didėjantį gyventojų perteklių. Tą viską Japonija galėjo rasti — geruoju ar piktuoj — pas savo kariškai silpną, bet neapbrėžtų ūkinį galimybių kaimyną — Kiniją. Bet ūkinė japonų ekspansija Kinijoje, užkariavimų lydimą, turėjo neišvengiamai susidurti su svarbiausiais jos konkurentais, su Amerika ir D. Britanija. Ekonominis tarp tų kraštų karas, ypač su Amerika, Kinijos rinkoj prasidėjo daug anksčiau, kaip japonų karo laivynas 1941 metų gruodžio 7 dieną sumušė Amerikos laivyną Pearl Harbore.

1945 metų rudenį galutinai paklūdytą Japoniją Amerika iš karto buvo pasinešusi kaip reikiant „pamokyti“. Pramonės darbas buvo sustabdytas. Daug įmonių perėmė okupacinė Amerikos valdžia. Daug fabrikų turėjo būti demontuoti. Monopoliai panaikinti. Kai pramonės įmonių akcijos labai krito, jas supirkė Amerikos kapitalistai ir po to pramonei buvo leista dirbti — naujų šeiminių naudai. Pigus darbininkus ir čia pat milžiniška Kinijos rinka žadėjo Amerikos pramonininkui ir pirkliui aukso kalnus. Kinų komunistų laimėjimai išblaškė tuos sapnus. Ne tik Vakarai — kartu ir Amerika — neteko Kinijos rinkų, bet ir bolševizmo pavojus iš karto smarkiai padidėjo. Reikėjo įsikišti naujų draugų prieš pavojingą priešą, ir geresnių kaip japonai, atrodo, nebuvo galima rasti. Naują Amerikos politiką Japonijoje pasidėmė daryti MacArthuras.

Dau kas Japonijoje po to pasikeitė geron pusėn. Buvo atgauta pramonės dauguma. Anksčiau numatytos demontuoti įmonės paliktos. Leista prekiauti. Leista

po truputį apsiginkluoti. Ir lygiagrečiai nugalėtojas okupantas savanoriškai pasiėmė nepaprasto uždavinio — mokyti japonus amerikoniškos demokratijos. Kiek iš to mokslo japonai pasidžiaugė, parodys Japonijos politinio gyvenimo tolimesnė raida. Ko japonų nereikėjo mokyti, tai jų ūkiškų reikalų tvarkymo. Jau 1947 metų pabaigoje, kai tik gavo kiek atkusti pramonę, japonų pigieji audiniai pradėjo stumti iš Azijos rinkų Anglijos tekstilę.

Praktiškai jankiai, norėdami sau laimėti japonų palankumą, padaryti juos patikimais savo sąjungininkais kovoje su pasauliniu bolševizmu, 1949 metais pradėjo remti Japonijos ūkinį atsikūrimą. Tais metais buvo panaikinti svarbiausieji japonų ūkio varžymai ir leista toliau vystyti pramonę taikos meto prekėms gaminti. Panaikinta įsakymas demontuoti daugiau kaip 800 įmonių, dirbusių karo pramonei; joms leista dirbti. Iš Marshallio plano kreditų Japonijos ūkiniam atkūrimui iki 1952 metų buvo paskirta 1,570 milijonų dolerių. Sustabdyta monopolinio kapitalo organizacijų — kartelių — ardymas ir leista joms vėl laisvai veikti. 1949 metų spalio mėnesį panaikintas pigiausių kainų įsakymas, kuris japonams fabrikantams trukdė parduoti pigiau ir visoj pilnumoj išvystyti konkurenciją su Vakarų pramone. Okupantas patvirtino Japonijos vyriausybės finansinį planą, pagal kurį japonams buvo leista ir, suprantama, duota sąlyga, kad iki 1952 metų Japonijos eksportas pasiektų 1,646 milijonų vertės. Japonams vėl leista ginkluotis. Ginklavimosi pramonė vėl atkuri monopoliai. Kasyklos pradeda dirbti visu tempu; arsenalai užsipildo ginklais; atsigauna lėktuvų pramonė. Reikia tikėtis, kad neužilgo japonai pradės statydinti ir karo laivus.

Amerika, politinės konjunktyūros verčiama, vėl stato ant kojų vieną pikčiausių savo ekonominių priešų, su juo bendradarbiaudama. Amerikos kapitalas, planuodamas galimai geriau išnaudoti Azijos salynų ir Azijos pietų žaliavų iš-

(Perkelta į 7 psl.)

VOKIEČIŲ IR PABALTIEČIŲ SOLIDARUMAS

Svarbiausios Dr. E. Gerstenmaierio kalbos mintys per minėjimą Bonnoje.

„Naktį į 1940 m. birželio 15-ją ryto 0.30 valandą tuometiniai Lietuvos užsienio reikalų ministeriai buvo įteiktas Sovietų Rusijos ultimatumas, kuriuo buvo pareikalauta 1) iki tos pat dienos 10 valandos duoti atsakymą, ar Lietuvos vyriausybė sutinka tučiuojau persitvarkyti, ir 2) nedelsiant išleisti į Lietuvos teritoriją nenustatytą rusų kariuomenės kiekį. Davus iki 10 valandos terminą atsakytį, Sovietų Sąjungos kariniai daliniai 14 valandą pradžioje Lietuvos sieną. 1940 m. birželio 16 d., davus vos šešių valandų terminą, ta pati akcija buvo pravesta taip pat Estijoje ir Latvijoje — taip žuvo laisvųjų Pabaltijo valstybių, kurios priklausė, priklauso ir, tikimės, visuomet priklausys prie likiminės Europos bendruomenės, Baltijos kraštų laisvė. Birželio 15 ir 16-sios vakare ir vėliau per šių pagarbos nusipelnusių kraštų senuosius miestus pradėjo traukti iš svertur kurtomi žmonės, garbindami Staliną, kaip išvaduoją nuo plutokratų jungo. O metais vėliau, būtent — 1941 m. birželio 15-ją, buvo pradėtos didžiausios apimties beveik visos inteligentijos, kuri nesuspėjo pabėgti, deportacijos“, — taip pradėjo per birželio liūdnujų įvykių šiemetinių minėjimą Bonnoje sukėlusią didelio susidomėjimo ir sulaukusią iš baltų pusės nuosirdžius padėkos, savo kalbą Vokiečių federalinio parlamento užsienio komisijos pirmininkas Dr. E. Gerstenmaieris.

Toliau pranešėjas nurodė tris pagrindus, kodėl šie dalykai minimi: 1) Tuo pareiškime savo pagarbą ir ištikimybę tiems laisvės ir tikėjimo kankiniams, kurie pradėjo savo kančių kelią prieš 13 metų ir jo dar nėra užbaigę ligi šiol. 2) Pareiškime savo solidarumą visiems tiems kenčiantiems, deportuotiems ir netekusiems tėvynės, tiems, kurie yra nuo mūsų atskirti, kurie turi nelaisvėje gyventi savo senosiose tėvynėse, ir tiems, kurie, išsaugoję širdyse tėvynės ilgesį, šiandien jau eilę metų tarp mūsų gyvena. Šiandien mes, vokiečiai, — kalbėjo Dr. E. Gerstenmaieris, — pareiškime jiems savo solidarumą, patys stodami šalia jų. 3) Trečią priežastį, kodėl čia apie tuos dalykus vis iš naujo kalbama,

sudaro reikalas pažvelgti į dalykų padėtį su jokių iliuzijų nepripažįstančiu blaivumu, jei norime, kad dar mūs laikais būtų dabartinė situacija pakeista ir laisvės aušra vėl sušvistų Rytų Europos kraštams, o tarp mūs esantieji tų kraštų tremtiniai galėtų grįžti į savo senąją tėvų žemę kad ir su ašaromis akyse, tačiau drauge taip pat su viltingu širdyse ir nusistatymu sukurti naują bendruomenę.

Atskleidžiamas tikrąjį Kremliaus veidą, kalbėtojas pabrėžė, jog Kremlius vis dar sugeba vienam ar kitam laisvajame pasaulyje apdumti akis ir paslėpti savo kruvinas rankas, ta pačia proga išsamiau pakomentuodamas 2 dokumentus ir dvi kalbas: 1. tuometinio Sov. Sąjungos užs. reik. komisaro Litvinovo 1934 m. balandžio 4 d. pareiškimą, paskelbtą ryšium su sudarytoju tarp TSRS iš vienos pusės ir Pabaltijo valstybių iš kitos nepuolimo pakto praigalinu tolimesniems 10 metų, kuriame jis skelbė, jog Sov. Sąjunga visą laiką vykdanči taikos politiką, kurios pagrindus sudaro ir šių jaunų valstybių nepriklausomybės išlaikymas, ir 2-jį dokumentą, kalbantį apie „totalinį pasiruošimą karui“. Jame duotos ištraukos iš 1941 m. išleisto bolševikų veikalo „Totalinis karo ūkis ir raud. armija“, kuriam įvadą parašė Litvinovo įpėdinis dabartinis TSRS užs. reik. ministris Molotovas. Jame paskelbti šie įsidėmėni Molotovo žodžiai: „Lygiagrečiai mūsų sovietinės valstybės šalia vienas kito egzistavimas su likusiuoju pasauliu visą laiką yra neįmanomas. Šitos priešingybės tegali būti išspręstos tik per kruvinas grumtynes ginklu. Kitokio sprendimo nėra ir negali būti! Laimės tik tas, kuris jausis turįs jėgų pulti.“ Tie įvado žodžiai buvo parašyti tuo pat laiku, kai deportacijos iš Pabaltijo kraštų jau buvo pradėtos ir kada toji Sovietų politikos linija buvo užantspauduota daugybe Lietuvos, Estijos ir Latvijos laisvės kankinių aukų. Šitios du dokumentai vaizdžiau už bet kokius žodžius parodo, kokį momentą gyvename ir kas atsitiktų taip pat su vokiečiais, jei jie būtų jokios ausaugos būtų išduoti Kremliaus malonei.

Kukli sukaktis

Vasario 16 Gimnazijos 70-sis Rėmėjų Būrelis Adelaidėje kartu su liepos mėn. žengia į trečiuosius savo gyvavimo metus. Kilnaširdžiai tautiečiai savo nuolatiniomis aukomis išlaikydami ketvirtos klasės mokinę Rūtą Juodsnukytę ir pridedami prie išmokėjimo už naujas gimnazijos patalpas, parodo gražų patriotinio subrendimo pavyzdį, pilną supratimą svarbos neleisti užgesti šiam vieninteliame visame pasauly duosnių rankų išlaikomam laisvos lietuviškos šviesos fakelui, kuris, kaip lietuviško solidarumo ir duosnumo simbolis, stebina vokiečių tautą ir nuolat yra minimas pasaulio spaudoje ir per radiją.

Pirmaisiais savo egzistencijos metais (1952-53) J. Lapšio vadovaujamas 70-sis Rėmėjų būrelis Vasario 16 Gimnazijai yra pasiuntęs £134. Pereitais metais (1953-54) tas pats būrelis kad ir pakeistame sąstatae suaukojo £239, iš kurių £184 pasiuntė globotinėms išlaikymui, £45 Gimnazijos namų pirkimui ir £10 asmeniškai globotinei Kalėdų proga. Šiuos £239 suaukojo: Būrelio nariai: A. Morkūnas — £15.-, J. Vizbaras — £13.14.-, S. Dainius — 13.-, V. Vosylius — 13.-, V. Janulis — 12.10.-, S. ir V. Fležinskai — 12.-, P. Štuopys — 11.10.-, Č. Zamoiskis — 10.-, K. ir K. Pociai — 8.-, J. Abromas — 7.10.-, J. Lapšys — 6.10.-, A. Levickis — 6.10.-, V. Morkys — 6.10.-, P. Šatkus — 5.10.-, J. Norkūnas — 5.-, B. Straukas — 5.-, J. Mockūnas — 4.10.-, J. Speičys — 4.10.-, K. Krikščiušas — 4.-, J. Storpirstis — 4.-, K. Jurgaitis — 3.10.-, V. Tugaudis — 3.10.-, J. Bočiulis — 3.-, J. Milaknis — 3.-, A. Gučas — 2.10.-, J. Kiveris — 2.10.-, J. Klimauskas — 2.10.-, J. Langevičius — 2.10.-, L.R. Garbaliuskas — 2.5.-, K. Kuniutis — 2.-, B. Mackiala — 2.-, O. Pridotkaitė — 2.-, A. Merūnas — 1.10.-, V. Vilčinskis — 1.10.-, E. Eichenbergas — 0.15.-, V. Dumčius — 0.10.-, ir B. Milaknis — 1.-. Be to £33 suaukojo vienkartiniai aukotojai: J. Kiškis, B. Lukavičius, J. Lapšys, J. Vebrys, E. Matiukienė, M. Rudzenskas, A. Petrikas, J. Sabeckis, A. Darškus, J. Aleksandravičius, A. Alkevičius, V. B. Giruckas, L. Kazlauskas, J. Martišiušas, L. Raugėvičienė, V. Brazauskas, A. Čižauskas, L. Jaronis, J. Martišiušas, L. Pasišiušas, S. Povilaitis, L. Radzevičienė, E. Tapauskas, A. Trinka, F. Labūnaitis ir V. Patupas.

70-tajam Rėmėjų Būreliui pereitais metais sėkmingai vadovavo J. Vizbaras. Nuo liepos mėn. 1 d. būreliui pradėjo vadovauti K. Kuniutis (23 Milner St., Hilton, S.A.).

Baigiantis antriesiems metams, vadovas J. Vizbaras būrelio nariams išsiuntinėjo apyskaitinį raštą, kuriame tarp kitko pažymėjo:

Nurodęs, kaip 1947 m. tuometinis JAV prezidentas Trumanas baigė iliuzijų pilną ankstesnę JAV politiką, vestą per 2-jį karą, kada rusai pasiglemžė ne tik Lenkiją, bet ir Rumuniją su Bulgarija, okupavo Austriją, visai nemanymdami trauktis iš Europos širdies, ir užpuolė Graikiją, dabar tos pat taktikos laikydami ir Azijoje, toliau Dr. Gerstenmaieris pažymėjo, kad jei ryžtamės savo laisvę ginti kaip didžią vertybę, tai šios rūšies pastangos bus tik tada sėkmingos, kada jos bus atremtos į viso laisvojo pasaulio bendruomenę. Todėl kalbėtojas ir pasiūlė rūpintis,

jog Ženevos konvencija, skirta žmogaus teisėms apsaugoti, būtų išplėsta taip pat Pabaltijo kraštams.

Čia eina kalba ne apie koją nors ginklo brolybę, ne apie padidinimą ar išplėtimą įtakos sferų ir ne apie Vakarų gynybos bendruomenę ar NATO, bet tiksliai apie laisvę, apie atstatymą paprasčiausių žmogui priderančių teisių ir jų apsaugojimą. Žmogaus teisių apsauga turi būti taikoma ne tik tiems kraštams, kurie pasirašė konvenciją, bet ir visai Europai. O toji Europa nesibaigia tik už Oderio ir Neissės linijos. Žmogaus teisės Pabaltijo kraštuose turi būti atstatytos kiek galint greičiau. Negali būti nė kalbos apie riazinimą budeliškų vyriausybių, kurios pagal Kremliaus įsakymus tuose kraštuose siautėja, nei apie įteisintą aneksijos, kurią įsakė ir kruvinu spaudimu įvykdė Stalinas.

Kaip priemonę tiems stekimams įvykdyti Dr. E. Gerstenmaieris pasiūlė, įveikus neryžtingumą, pasyvumą ir nevilį, **vietoj bendruomenės žodžių imtis veiksmų bendrumo,** nes „vargė juk visi esame solidarūs,“ aiškiai pasisakydamas už europinę vienybę ir broliškių tarp atskirų tautų sugyvenimą, jų solidarumą. Visa, kas laisvei ir dabartinei padėčiai pagerinti gali būti

„Džiugu pastebėti, kad šios aukos dar vienus metus sudarė sąlygas mūsų jaunai tautietei šviestis tikrai lietuviškoje mokykloje. Tačiau mūsų globotinė mokykla dar nėra baigusi. Tolimesnis jos švietimas vis dar pasilieka priklausomas nuo mūsų dosnumo. Be to, pati gimnazija, įsikūrusi naujose patalpose, yra atsidūrusi dideliuose materialiniuose sunkumuose.“ Taigi, šelpimo reikalas aiškus ir tikras, jį suprasti ir aukomis paremti turėtų ne tik 70-to Būrelio nariai, bet ir visi Australijoje gyveną lietuviai pp

ELTOS kronika

* Ziniomis iš JAV, š.m. birželio 17 d. JAV Valstybės Departamente lankėsi lietuvių delegacija, kurią sudarė VLIKo pirmininkas M. Krupavičius, min. P. Zadeikis, ALT vydk. tarybos nariai L. Šimutis, Dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla, Illinois prekybos rūmų pirm. A. Rudis ir ALT Inf. Centro direkt. M. Kižytė. VT pirm. K. Žalkauskas, tuo metu sirgęs, delegacijoj dalyvauti negalėjo.

* Kersteno komitetas Londone apklausinėjo uždromis durimis visą eilę liūdnujų, tarp jų ir buv. rumunų karalių Mykolą. Buvo apklausti ir kai kurie lietuviai. Nuo š.m. birželio 21 d. komitetas visu sąstata dirba Muenchene. Kerstenas ta proga paskelbė per radiją visą eilę pavergtosioms tautoms pareiškimų, patikindamas, kad geležinė uždanga bus sutriuškinta.

NERIZIKUOKITE SAVO GYVENIMO PARTNERIU!

Jeigu esate vienišas, jūs būsite supažindintas korespondenciniu būdu su norimais draugais-ėmis. Naujieji ir senieji australai visų luomų, amžiaus ir religijos yra mūsų tarptautinio klubo nariai. Jokių įsipareigojimų. Dėl platesnių informacijų, pridodant pašto ženklą atsakymui, rašyti:

Milton's Friendship Club (Reg'd), Dept. 4 Box 2871 G.P.O., Sydney, NSW.

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karūnelės ir aukso titeliai.

KALBAME VOKIŠKAI.

padaryta, ir turi būti padaryta. Tačiau atsisakymas ir pasmerkimas puolamojo karo dar nereikia, jog nereikia gintis, jog tektų atsisakyti ir Europos gynybinės bendruomenės — priešingai, laisvė turi būti ginama visais leistiniais būdais, prirėkus, net ir ginklu. Reikia imtis iniciatyvos, jog tautos neužmirštų, kad Europa nesibaigia su Oderu ir Neisse, kad Rytų Europos tautos yra tie patys vaikai, tie patys sūnūs ir dukros to paties kryžiaus apjungtų Vakarų, lygiai kaip tie, kurie yra gimę prie Reino ar užaugę Reimso katedros pauksmėje. Jie yra ne kiek nemažesni europiečiai, nors šiuo metu ir pažeminti bei prievartaujami. Reikia visa daryti, kas tik galima, jog laisvieji niekadus neužmirštų šių tautų, esančių už geležinės uždangos, kas jos tokios yra ir kam priklauso. Šiton veiklon visi turi dėtis ne iliuzijomis pagrįstais, bet praktiškais veiksmais, siekiant Europos apjungimo ir viso laisvojo pasaulio bendravimo. O tada, kai visas laisvasis pasaulis su savo bendrumais dar efektingiau pasireikš kaip aktyvi veiksminga bendruomenė, tada ir tokios konferencijos, kaip buvusioji Berlyne arba dabartinė Ženevoje, duos produktyvesnių vaisių.

Savo žodį kalbėtojas baigė priminimu: „atsimindami netektąsias tėvynes, joje pasilikusias, ištremtuosius ir likusius betėvynės, taip pat atsimindami tuos uždavinius, kurie mūsų laukia, — būtiną reikalą laisvojo pasaulio bendravimo, — neužmirškime: nors ir kokios nelaimės mus užgritų, mes stovėsime šalia vieni kitų, kaip bendro likimo draugai.“

Minimoji šio pasižymėjusio vokiečių politiko ir evangelikų veikėjo čia laisvai atpasakota kalba sukėlė gyvą susidomėjimą ir nuosirdų pritarimą ne tik tarp susirinkusių Bonnoje paminėti tragiškųjų birželio įvykių, bet ir plačiau už to minėjimo ribų.

Red. pskt. Alb. Pocius

ŽODIS SKAUTŲ VADOVAMS

Mielos Sesės ir Broliai Vadovai, širdingai dėkoju Jums už įdėtą darbą ir pasiaukojimą ugdomajam skautiškajam jaunimui. Jūs daug atlikote beburdami priaugančią kartą į skautiškąs gretas. Organizavdami savaitgalio mokyklas, kursus, išskylas, stovyklas, rengdami minėjimus, vadovaudami tautinių šokių grupėms, dalyvaudami tarptautiniuose skautų sąskrydžiuose, cementavote mūsų jaunimą krūvon, subūrėte draugėn lietuviškai dainai ir pasirodymams scenoje ir prie laužo, atstovavote mūsų tautai svetimųjų tarpe išskeldami mūsų tėvynės kančias ir gražiai garsindami jos vardą. Visu tuo Jūs žymiai prisidedate prie lietuviškumo išlaikymo tremtyje ir saugojate mūsų tautos papročius ir tradicijas. Bendruomenė, ypač tėvai, supranta Jūsų darbo reikšmę, vertina ir moraliai bei materialiai paremia, mieliai siunčia savo vaikus į skautus.

Paskutiniuoju metu šį labai pozityvų ir didelės reikšmės ugdomajį darbą Australijoje ėmė trukdyti paskiri vienos srovės agresingi destruktivyūs asmenys. Būdami nūkios dvasios, jie kovodami su skautais vartoja žemas priemones. Ypač aštrokai pasireiškia skautų puolimas Melbourne. Nenorėdamas tuščiažodžiauti, suminėsiu faktus: skautininkų vadovaujamos mokyklos išvaikymas iš parapijos patalpų, kuriose keturis metus sekmingai dirbo, apšaukimas tos mokyklos komunistų lizdu persikėlus į naujas patalpas, tikybos pamokų nedėstymas, anoniminiai ir asmeniškai skautų ir jų vadovų apšmeižimai apšaukiant juos girtuokliais, paleistuviais, Maskvos agentais, pjudymas ir kiršinimas, skautų puolimas per "švyturį".

Kadangi visa tai yra išvilktą į bendruomenę, į viešumą, esu priverstas viešai spaudoje ir atsilipti. Tenka pasmerkti šie neigiami kovos būdai ir priemonės. Skautai yra griežtai neutrali organizacija politinių partijų ar srovių atžvilgiu. Ir tik tokia būdama ji tegali pasiekti pagrindinių numatytų ugdymo tikslų. Todėl šalin partiniai pirštai nuo skautų organizacijos! Mes, vadovai, turime visu kruopštumu pasipriešinti srovių žasloms, kuriomis stengiamasi pažaboti mūsų organizacija. Ji, pavergta ar pasidavusi vienos kurios srovės užmačioms, nustotų ugdomosios įtakos ir bebūtų skautų organizacija tik vardu, bet ne savo dvasia.

Eidami pagelbon mūsų bendruomenei, Bažnyčiai, šeimai ir mokyklai, stengiamės teigiamai bendradarbiauti su šiomis institucijomis bei lietuviškomis jaunimo organizacijomis, kurios negriauna mūsų sąjungos.

Tad Sesės ir Broliai Vadovai budėkite! Išlaikykime sveikų organizacijos pagrindus, nežiūrint į prasidėjusius trukdymus atsiliėdami gyva ir teigiama veikla. Telydi mūsų veiklą, žodžius ir darbus - taktiškumas. Nesiduokime supjudomi tarpusavy. Būkime sąmoningi visi ir laikykimės broliškų vienybės. Jei kuris iš mūsų būtų nepakankamai sąmoningas ir nubyrėtų, nenusiminkime, bet su dar didesniu ryžtumu vykdykime savo tarnybą Dievui, Tėvynei ir artimui.

Lietuvių Skautų Sąjungos
Australijos Rajono Vadas.

PAN — PACIFIC JAMBOREE

1955 m. gruodžio 28 d. netoli Melbourne, Yarra Brae prasidės prie Pacifiko prieinančių tautų bendra skautų stovykla — Jamboree.

Lietuviams skautams jau yra laikas pasirūpinti, kad šitame tarptautiniame skautų susibūrimo galėtume tinkamai reprezentuoti Lietuvos vardą.

PASIKEITIMAI SPAUDOS SKYRIUJE

Vyr. sktn. B. Dainutis dėl darbo aplinkybių pasitraukė iš spaudos skyriaus vadovo pareigų. Nauju spaudos skyriaus vedėju paskirtas pskt. Alb. Pocius.

Naujo spaudos skyriaus vedėjo adresas yra:

Alb. Pocius, 47 George St. Fitzroy, Vic.

JUROS BUDZIAI

Amerikoje ir Kanadoje pradėjo organizuotis jūros būdžiai.

Jūros būdžių vienetus sudaro vyresnieji jūros skautai taip kaip pas skautus vyčiai.

Stiprinant jūros skautų veiklą Mūsų Vytis skautų vadovų laikraštis išleido specialų jūros numerį.

Mūsų Vyčio adresas: Br. Kviklys, 631 W. 54th Pl. Chicago, Ill. USA.

Prenumeruokite
"AUSTRALIJOS LIETUVI"

SPAUDOS APŽVALGA

Stalininė konstitucija iš vadovėlių išbraukta

"Darbinnike" rašoma:

Le Figaro, prancūzų dienraštis, kurio tiražas pusmilijoninis, kovo 16 paskelbė Bernardo Noel straipsnį, vardu "Sovietinėje Lietuvoje Malenkovo režimas slopinančios spaudos aukom nedavė jokių vilčių". Vaizdingai ir su šiluma informuodamas, laikraštis primena, kad sunku priešpauž atvaizduoti tiem, kurie nėra jos pergyvenę; pasakojimai iš kalėjimo niekada nėra visai suprantami laisviesiems žmonėms. Bet prancūzai, galį suprat, nes patys buvo okupacijoje ir patyrė deportacijas...

Į klausimą, kaip dabar lietuviai gyvena, atsako: "Kaip ir daugumas sovietinių "kompatriotų" — tarp skurdo ir vargo... Jei dirbate kolchoze ir atliekate nustatytas normas — jūs galite nusipirkti karvę ir už savo pinigų pasisodinti truputį bulvių savo 60 arų plotely".

"O jei esate "ramūs", jei neateina "kvailla" idėja pasiskelbti, kad esate lietuvis, ne rusas, ar gyvenimas pakenciamas?"

"Ne, nes yra grėsmė. Ji ten yra, ji tyko ne tik jūsų, bet ir jūsų vaikų ir tėvų." Ta grėsmė — tai nuolatinis nežinojimas, kad būsi deportuotas. "Per 18 mėnesių ramu. Staiga vieną vakarą partijos nariai, vietos milicija rekvizuoja civilinius sunkvežimius su šoferiais. Nebėra kas daryti, kaip tik laukti, arba dingti. Daugumas lieka vildamiesi, kad tragiškoji loterija šiuo kartu juos aplenks. O kur gi pagaliau dingti?"

Deportacija esą nelaukama bausmė sovietiniame galvėjime. Tai natūralu ir teisinga sovietuose. Jei esate rusas, turite vykti ten, kur būsite reikalingas partijai. Jei nesate rusas, tai jau kita istorija — jūs vykstate ten, kur turite išvykti. Rusas nekenčia viso, kas nerusiška. Elementas, kur yra daugiau lietuviškas nei sovietiškas, turi išvykti ir ryšiai su praeitimi nutrūkti. Lietuva skirta intensyvia rusifikacijai. Jaunimas turi greitai virsti rusais, net maskviniais. Dabar ten jaunimas dar turi tėvus, kurie pamažu dingsta. Bus diena, ir nieko neliks iš Lietuvos, net atminimo.

Ar nėra jokio vilties spindulėlio šiame tamsiame labirinte, kuriame turi gyventi lietuviai? — Paskutinį birželį pashabždėdavo: "Rusai išeis", nes naujas įsakymas numatė kadruose rusus pakeisti lietuviais... Bet pamėginsite kalbėti su banko ar kitos lietuviškos įstaigos direktorium, pastebėsite, kad jis nėra vienas. Prie pasikalbėjimo dalyvauja dar vienas asmuo... Rusai nori sudaryti įspūdį, kad režimo varžtai atleidžiami, nes "mokytojo" nebėra; apie jį, be to, ir nebekalba. Išleistas aplinkraštis

gimnazijom išbraukti iš vadovėlių žodžius "stalininė konstitucija".

Nekalbant apie tuos, kurie tikisi, kad kas nors turi įvykti, kas išgelbėtų, ir tarp rusų yra gyvas karo psichozas.

Tokias žinias iš Lietuvos Noel baigia: "Niekio nepridėsime prie šių žodžių, kurie ateina tiesiai iš rytų — iš Lietuvos, kuri tyliausiai tęsia savo kryžiaus kelią."

ŽINIOS

(Tąsa iš 1 psł.)

Matomai, tragedija įvyko dėl to, kad ji atsisakė už jo tekėti.

* JAV-bių Atominės Energijos komisijos geologistas W.R. Peterson atvyko į Australiją (Adelaide). Jis išbus Australijoje du metu ir padės įieškoti Australijoje naujų uranijaus klodų.

* Liepos 12 dieną tarp Berlyno ir Vakarų Vokietijos atidarytas naujas "Oro tiltas". Apie 1.500 vokiečių vaikų bus išgabenta lektuvais į Vakarų Vokietiją atostogoms. Gabena Amerikos lektuvai.

* Jungtinių Tautų atitinkamoje komisijoje rusai įnešė pasiūlymą, kad būtų uždrausta JAV-bėms daryti tolimesnius atominių bombų bandomuosius sprogdinimus. Jų pasiūlymas dauguma balsų buvo atmestas.

* Egipto — Izraelio pasienyje įvyko sargybų susišaudymas, kurio metu užmušti 6 egiptiečiai, du sužeisti ir keli dingo be žinios. Izraelio sargybos būrys apie 120 žmonių buvo įžengęs į Egipto teritoriją.

* Seoulyje, Pietų Korėjoje, buvo paskelbtas oro aliarmas, nes radarai pastebėjo komunistų lektuvą, artėjantį iš Siaurės Korėjos į Seouļ. Aliarmas buvo atšauktas po 15 minučių.

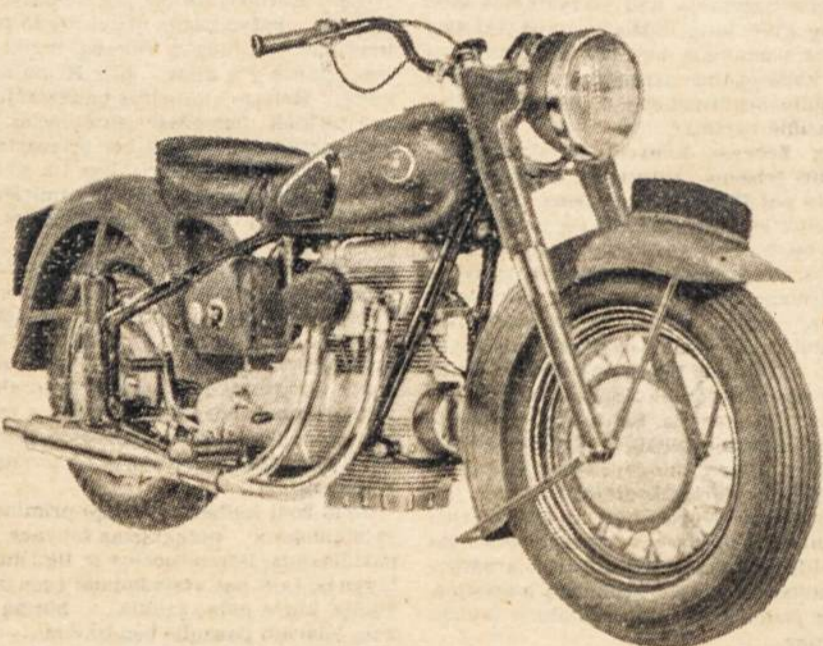
* Centrinėje Europoje keturios valstybės (Austrija, Vokietija, Čekoslovakija ir Lenkija) nukentėjo dėl didelių potvynių, kuriuos iššaukė smarkūs liepos mėnesio lietūs.

* JAV-bių ir Kanados karo aviacija vykdė didelius manevrus Siaurės ašigalyje, kur įtaisytos aviacijos bazės.

* Japonija pastatė pirmąjį po karo keleivinį laivą 10.000 tonų talpos, kuris liepos 30 d. pradės pirmąją kelionę į Braziliją su 900 emigrantų.

* Liepos 19 dieną Kinijos nacionalistų aviacijos lektuvai išmetė milijonus atšaukimų ant Kinijos miestų Fukieno provincijoje bei Pietų Kinijoje. Tuo būdu Kinijos gyventojams primenama, kad karas nebaigtas ir vieną dieną Kinija bus išlaisvinta iš Kemliaus vergijos.

LAIKAS — PINIGAI
Greitas susisiekimas sutaupolaiką

NAUJI IR VARTOTI MOTOCIKLAI IR MAŠINOS

Supreme Motors

123 GOUGER STREET, ADELAIDE
Lengviausios išsimokėjimo sąlygos.

Šią žiemą
laikykite
šiltai
kojas

* Didelis pasirinkimas "Snow shoes" batų kailiniu ar vilnoniu pamušalu.

* Didelis pasirinkimas ir žemos kainos tik firmoje

EZYWALKIN Ltd.

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

VYŠNIOS, ŠŪVIAI IR RADIJAS

VIENA PAVASARIO DIENA AMERIKOS SOSTINĖJE

Kai Washingtono šviesos jau buvo sužibusios, Abraomas Linkolnas iš savo baltos pastogės žiūrėjo, kaip Kapitolijaus rūmai atsispindi ilgam tvenkiny, vyšniomis apšodintam. Violetiniai vyšnių žiedai, tarsi pienu aplaistyti, buvo nušviesti prožektorių, kad praeivis tamsoje aiškiai matytų, kur yra vyšnia ir kur kitas rūmas. Mat, pavasarį, kai JAV-bių sostinėje saulė apdangsto vyšnius žiedais, žmogus neturi nieko kito matyti, o tik vyšnią. Būna ir vyšnių šventė, tarp Linkolno ir Kapitolijaus, renkama ir "vyšnios žiedo karalienė". Tada niekas negalvoja, kad žiedų lapeliams nubirus, augš apvalutės tamsiai rausvos uogos, o viduje bus kietas branduolys. Man ir dingtelėjo galvon, kad

Jungtinės Amerikos Valstybės yra labai panašios į vyšnią:

bet ji praskleidė randame kietą grūdą. Ir iš viršaus atrodo kaip gražus žiedas, jisai dar tik noksta... demokratijos šilumoje. Tą šilumą pajunti, užsukęs į Atstovų Rūmų ir Senato posėdžius po apvalia Kapitolijaus kepure.

Vieną saulėtą ir šiltą dieną, kai saulė aiškiai pasirodė, kad ji dar yra, dviese nutarėme pavėsiu pajieškoti Atstovų Rūmų galerijoje. Žinome, kad neseniai čia karšti puertorikičiai šaudė, tai apsirūpinome kongresmano **Richardo B. Wiggelswortho** iš **Massachusetts (R)** kortele. Ant jos buvo užrašyta "Julija Jakavonis and party". Aš iš karto pagalvojau, kad tai tikrai demokratiška: vienu pasitikti, o tas jau gali eiti su visu būriu. Tačiau prie durų sargas buvo skeptiškesnis už kongresmaną, nes matyti jam dar ausyse skardėjo šūviai. Jis nubraukė "party", bet įsileido abudu, nes "party" sudariau tik aš vienas.

Pataikėme tokią dieną, kai po visus rūmus ir net posėdžių salėje siuvo būreliai ekskursantų, vedžijami vadovų. Jiems rodė aukštą kėdę, kurioje pirminkas su plaktuku sėdi ir tvarką daro. Kadangi dar jo nebuvo, tai kelios ponios klestėjo tuje kėdėje. Namų grįžusių, aiškiai girsis: ir aš toje kėdėje sėdėjau!... Rodė ekskursantams ir kulkų įbrėžtus stalus bei kėdes.

Jose matėsi užteptos juodos dėmės. Sako, pradžioje manė, kad vaikai galerijoje kovojais žaidžia, bet kai vienas kitas atstovas nusirito nuo kėdės, tada ir kiti po jomis susigūžė. Dabar jau atsargiau publiką įsileidžia, bet kišenių vis dėlto neapžiūri: būtų nedemokratiška... Tiktaik foto aparatus reikia palikti už durų. Mat, jais niekas "juokais" nespriskena, o kai nufotografuos kas atstovą bežiuvaujant, arba juos visus, kaip bites, besiuvančius šen ir ten, žmonės gali pamanyti, jog jų rinktieji kongresmanai "nerimtai posėdžiauja".

Kai posėdis prasidėjo, ekskursantai iš posėdžių salės pradingo ir susimetė į galeriją. Mums padarė tą "garbę", kad vienas atstovas

ėmė skaityti visas kongresmanų pavardes ir kas kokią valstybę atstovauja.

Negalėčiau pasakyti, kad norėtų mus supažindinti su 400 su viršum atstovų; bent taip atrodė. Vėliau patyrėme, jog buvo tikrinama kvorumas. Bet tada jau mes išėjome... pietų.

Užkandžiai atstovams būna apačioje tuose pat rūmuose, bet retai kada jie valgo vieni — vis būna kokia nors "party". Mes buvome tik aš, arba geriau — tik du, užkviesti kongresmano **Richardo B. Wiggelswortho**.

Pernai jis atšventė jau 35 metų sukaktį, kai be pertraukos vis perrenkamas; savo namų židinį turi Milton, Mass. Bostono apylinkėse jį dažnai galima sutikti tarp žmonių — gatvėje, pašte, kurioje nors įstaigoje, parengime. Žmogus paprastas ir visiems prieinamas. Mūsų Vasario 16 minėjimuose, pavyzdžiui **Norwood, Mass**, jis dalyvavo ir kalbėjo dar tada,

kai kiti ne labai drįso viešiau pasisakyti prieš Sovietų Sąjungos akiplėškumą.

Siemet jis vėl laukia rinkimų — tas jau pražilęs, bet gerai išsilaukęs, paprastas ir simpatiškas žmogus. Kalbėjome apie šį ir apie tą.

— O kaip ten buvo su tais šaudymais? — užklausėme.

— Buvau tada komisijos posėdyje. Žinia visus supurtė. **Rep. Alvin M. Bentley** buvo per vidurius skersai peršautas. Gerai, kad jo iš vietos nejudino, kol greitoji pagalba atvyko. Dabar jau taisosi. Šaudė iš kairės prezidento pusės. Galėjo

daugelį užmušti, bet Dievas kulkas išsiijoje...

Iš tikrųjų kiekvienas posėdis pradamas malda. Kai mes jame buvome, malda skaitė vienas katalikų kunigas iš šv. Eduardo bažnyčios.

Padėkoję kongresmanui **Richard B. Wiggelsworthui** už pietus ir dar jo palydėti, nuėjome pažiūrėti kaip posėdžiauja Senatas.

Senato galerijon einant taip pat reikėjo "įžangos kortelės", jau kitos, bet čia sargai buvo švelnesni, da neįgašdinti, mūsų nesibaždė. Jie iš kortelių nebraukė "party", nors šį kartą vienu bilietu įėjome trys. Laisviau buvo ir pačioje posėdžių salėje. Čia nėra net garsintuvų, todėl ir balsai iš apačios sunkiai girdimi. O taip norėjau gerai suprasti, kas buvo kalbama apie

Havajus ir Aliaską, kurių priėmimo klausimą svarstė. Kalbėjo sen. **Estes Kefauer (D.)**, mušėsis į prezidentus, "nepriklausomasis" sen. **Wayne Morse** ir kt. Supratau, jog jie įrodė, kad Aliaska ir Havajai tikrai yra, bet ar yra reikalus dar dvi žvaigždės vėliavon dėti — karštai ginčijosi. Po poros dienų Senatas vis dėlto nutarė padaryti

JAV-bių vienetų skaičių apskritesnį, būtent, 50. Lengviau bus kiekvienam atsiminti.

Posėdžių salėje keistai atrodė "jaunieji senatoriai" — lyg kokie vaikai, vieno-dai aprengti kiekvienam patarnavimui. Jie salėje neturi pastovios vietos: trinasi ant prezidiumo laiptų, čilpia pirštus ir dairosi į galeriją, kol būna reikalus pasikelti ir patarnauti. Ar nedemokratiška?

Į posėdžius senatoriai susirenka po žeminiu traukinėliu, kuris jų ofisų namus jungia su Kapitoliujum. Tokį tuneliuką išsikasė ir kongresmanai, kad nereikėtų per gatvę vaikšioti. Bet vaikšto pėsti, nes Senatas neskiria pinigų traukinėliui...

Kitą dieną buvau nusibeldęs apžiūrėti **Katalikų Universiteto**. Jis sudaro gražią sodybą tarp medžių ir cementinių takų. Jais vaikšto tikras "vatikanas", nes šalia pasauliečių nardo kunigai, monsignorai ir vienuoliai, vyrai ir moterys, su įvairiais rūbais.

Bibliotekoje radau užgulusius ant knygų jaunuolius ir jau paaugusius. Išminties semiasi iš didžiulių tomų, o jų čia

visur prikrauta. Prieangyje dar buvo ir parodėlė,

kaip nereikia su knyga elgtis: pasiskolinus knygą, nereikia ją laikyti namie puskapį metų; neplėšyti viršelio; nebakrauti; netepti riebalais; nelaikyti saulėje ir t.t. Parodėlė buvo pavadinta "knygų priešai".

Paskui nuklydau į psichologijos — psichiatrijos skyrių. Ten yra apie 8000 knygų tik tos srities ir beveik viso pasaulio žurnalai, kuriuose rašoma psichologijos klausimais. Šiam skyriui vadovauja

Kun. Dr. John W. Stafford, 1946 metais pakeitęs vieną iš žymiausių empirinės psichologijos pionierių Amerikoje — **Tr. Verner Moor**. Prof. **Dr. John W. Stafford** mokslus yra baigęs **Louvain, Belgijoje**, gilus eruditas, bet studentams labai šiltas, atviras ir paslaugus.

Louvaino universitetą Belgijoje yra baigę dar du profesorai, iš kurių vienas **Dr. Peter R. Hofstaetter**, austras, eksperimentinės ir socialinės psichologijos specialistas, prieš metus atkviestas kaip svečias į **Eastoną (Mass. Technologijos Institutą)**, dabar pastoviai dirba **Washingtono**. Žmogus dar pačiame savo pajėgume, nuo ryto iki vakaro prasėdęs savo kabinete ir paskaitose, išleidęs visą eilę knygų vokiečių ir anglų kalbomis. Dar buvo tik 8 val. ryto, o jau radau jį be-triūsiantį. Apsikeitėme keliais žodžiais ir greitai priėjome prie tokios išvados: istorija dabar yra žiauri (mat, aš į tą mokslą kadaise buvau įklimpęs), tai geriau studijuoti psichologiją žmonių, kurie tokią istoriją kuria...

Psichologijos skyrius kasmet gauna 200 prašymų, bet priima tik kokį 10-15 naujų graduantų. Dabar jų turi apie 60. Ta mokslo įstaiga turi ir savo psichiatrinę vaikų ligoninę. Studentai nueina žinių pagilinti ir kitur. Jie sako, kad tai įdomus mokslas, nes keistų žmonių pasitaiko. Ana, vienas skundėsi, kad jam

ant pilvo groja radijas. Tai esąs kerštas vieno jo neprietelio, kuris gyvena kažkur **Pacifike**. Vienam iš profesorių "reikėjo važiuoti ir atimti" radijo aparatą. Kuriam laikui ta "muzika" negrojo ir pilvo neskandėjo. Bet po poros mėnesių tas pacientas vėl užėina ir skundžiasi prašydamas: "Father, ar neuvažiuotum ligi **Kalifornijos** antrą kartą. Mano neprietelius įsigijo naują aparatą ir vėl mano pilvas pagauna garsus..."

S. Suž.
(Darb.)

Manfred Kyber

JOKŪBAS KRAKEL — KAKEL

Jokūbas Krakel-Kakel jau buvo senas varnas, tevas. Tik Dangui jis išpažino, kad moterystėje kartkartėmis paklysdavo. Dažnai jis susitikdavo su dukterėčia, pilkaja varna, kuri buvo ryški blondinė. Jis ją mėgo dėl jos šviesių blondinės plunksnų. Gale lauko jis jai kranksėdavo, siūlydamas pasizūrėti gražių laukų, pasigrožėti dirbančiais sodiečiais — juk tam laukai ir sutverti, tai žino kiekvienas.

— Kraaa — sukranksdavo Jokūbas Krakel-Kakel ir elegantiškai atsitūpė ant lizdo kraigo.

— Jokūbai, — sako ponja Krakel-Kakel, rūpestingai sėdėdama ant kiaušinių. — Jokūbai, kur dėjai užsakytus sliekus?

— Sliekų šiais metais yra labai sunku parūpinti. Aš nieko geresnio neradau, kaip tik karkvabalį, kurį per neapsižiūrėjimą prarijau.

— Jokūbai, kur tu buvai? — klausia ponja Krakel-Kakel.

— Aš tau jau sakiau, — atkirto Jokūbas, — visus laukus apskridau, išsismiau. Be to, sušalau!

— Man atrodo, esi kaip tik įkaitęs, — nusišypsojo ponja Krakel-Kakel. — Jokūbai, ar tik ne dukterėčios pilkosios varnos plunksnos ant krūtinės baltuoja?!

— Kas jas duos baltas, — atkirto Jokūbas Krakel-Kakel, — juk ji nėra jau tokia blondinė.

— Jokūbai, — vėl kranksi žmona, — ant tavo švarko blondinės plunksnos kabo!

— Aš jau žilstu, — pasiaiškino Jokūbas, — tai joks stebūklas, eisiu nusivalyti savo plunksnas.

— Jokūbai, sukranksėk teisybę! Tu praktikuojį daugpatystę, fui!

Jokūbas Krakel-Kakel nekaltai nulei-

do savo snapą. Varniškos sielos gelmnėje jis suito ir nutarė varniškai atkersyti.

— Kraa, — šūktelėjo Jokūbas ir nusi-leido žemyn. Jis nuskrido pas gegutę.

— Aš girdėjau, kad jūs savo kiaušinius atiduodate. Ir aš norėčiau vieną gauti.

— Su mielu noru, — sako gegutė.

— Daugiau kaip vieną ar du slieku aš nenorėčiau jums pasiūlyti, — derasi Jokūbas Krakel-Kakel. — Aš esu vedęs ir negaliu sau daryti didelių išlaidų.

— O, prašau, tu pilnai pakanka. Bendrai, tai darau iš paukščiško draugiškumo, — sukukavo gegutė.

— Tad pažadėtą kiaušinį norėčiau tuojau su savimi pasiimti, — skubinosi Jokūbas.

— Negaliu, — žūliai atsakė gegutė. — Kiaušinius dėti yra juk produktingas veiksmas, To nepadarysi pagal užsaky-mą. Tam reikia juk aplinkumos ir nuotaiškos. Toks senas paukštis kaip tamsta turėtum pats tą žinoti.

Jokūbas apsimetė lyg jis to nežinotų.

— Kada galėsiu jį atsimiti? — paklausė jis.

— Aš padėsiu jį tavo varnos lizdą, — pažadėjo gegutė.

— To jau geriau nedarykite, — nejuokais nusigando Jokūbas Krakel-Kakel. — Jūs galite daug nemalonumų mano šeimoje padaryti. Geriau aš pats atsimsiu.

Po kelių dienų Jokūbas paslaptinai parskrido namo ir atsargiai po žmonos plunksnomis pakišo snape atsineštą mažą margą kiaušinį. Patenkintai kranksėdamas nuskrido žemyn.

Po kiek laiko jis vėl sugrįžo ir atsitūpė ant lizdo briaunos. Dabar jis net "kraa" nešūktelėjo. Nepasveikines žmonos, nusuko jai nugarą, tik pasukęs per petį snapą, rūščiai prabilo:

V-tos klasės mokinė **H. Padubrinaitė**, 128-jo rėmėjų ratelio **Adelaidėje** globotinė, prisiekia būti ištikima Dievui, Tėvynei ir Artimui.

VASARIO 16 GIMNAZIJA DĖKOJA

Vasario 16 Gimnazijos direktorius savo liepos 7 dienos laiške nuosirdžiai dėkoja AL skaitytojams už £20, kuriuos jie suaukojo per AL leidyklą.

Ir toliau AL leidykla patarpininkaus mūsų skaitytojams, kurie norės pasiūlyti gimnazijai auką.

ISLEIDŽIAMA SIMANO DAUKANTO "BUDAS SENOVĖS LIETUVIŲ, KALNĖNŲ IR ŽEMAIČIŲ"

Spaudos atgavimo 50 metų sukakties progga išleidžiama **Simano Daukanto "Būdas senovės lietuvių, kalnėnų ir žemaičių"**. Knyga leidžiama fotografiniu būdu, kartojant 3 laidą, kuri buvo paruošta mūsų pirmojo tautinio istoriko 70 metų mirties sukakties paminėti (Sakalaš, 1935). Ją redagavo **J. Talmantas**. Knyga apima šiuos skyrius: 1. Būdas lietuvių, kalnėnų ir žemaičių, 2. Tikyba senovės lietuvių, 3. Rėda senovės lietuvių, 4. Karyba senovės lietuvių, 5. Prekyba senovės lietuvių ir 6. Lietuvių piniginiai senovėje. Be to, knygos gale yra pridėtas **Simano Daukanto raštų žodynelis**. Knyga turi 394 psl., **Simano Daukanto portretą**, **A. Janulaitienės** piešą.

"Būdą senovės lietuvių, kalnėnų ir žemaičių" leidžia **Vytautas Saulius**, kuris ligi šiol jau yra išleidęs keletą grožinės literatūros knygų, pasižyminčių savo išorės dailumu.

Knygos išleidimui palengvinti ir spausdintųjų egzempliorių skaičiui nustatyti pradama rinkti prenumerata, kuri bus renkama tik iki š.m. rugsėjo mėn. 1 d. Rugsėjo mėnesio pabaigoje knyga išeis iš spaudos. Prenumeratoriams knyga kaštuos tik 3 dol. Neužsiprenumeravusiems jį kaštuos 4.50 dol. Knygos gale bus pridėtas prenumeratorių sąrašas.

Visi, kurie nori būti šios knygos prenumeratoriai, prašomi rašyti leidėjui šiuo adresu:

Vytautas Saulius, 812 W. 33rd St., Chicago, Ill. U.S.A.

Visi prenumeratoriai yra prašomi aiškiai ir tiksliai užrašyti savo vardą, pavardę ir adresą.

— Lea, — kranksi jis, — kas tai per kiaušinis?

— Kokie gi gali būti kiaušiniai mūsų lizde, — atkirto žmona Krakel, — mūsų kiaušiniai, žinai, yra varnos kiaušiniai.

— Lea, sukranksėk teisybę! Tu turi svetimą kiaušinį lizde!

— O, tu kalbi apie tą mažą, kurį man šiandien pakišai? — paklausė ponja Krakel-Kakel, — tą aš išgėriau. Tai buvo atsilyginimas už pažadėtus sliekus, kuriuos pamiršai atnešti, ar ne?

— Žinoma, — kranktelėjo jis ir pažvelgė į žmoną savo akimis, bet neįgam, nes ponios Lea snapo kraštuose pasirodė šypsnis. Šypsnis, kurį niekas negali aprašyti, jo nepažinęs.

Jokūbas Krakel-Kakel susilaukė šimto metų, bet to šypsnio jis dar nepamiršo. Ant savo švarko jis niekad daugiau neturėjo blondinės plunksnų.

Tai reiškia: jis grįždamas rūpestingai jas nusivalydavo. (Keleivis)

L. Bailleul

Viena diena be melo

(Pabaiga)

— Kaip atrodė ponas Morris, kai su tavimi matėsi, mano vaikeli, — paklausė švelniai daktaras.

— Ponas Morris, — atsakė Liudvika, — atėjo pas mus apie pirmą valandą. Apsiejo su manim šturkščiai ir mane išplūdo. Pažiūrėjo į mane taip pikta, kad maniau, jog apalpsiu. Paskui pasakė man, kad esu šlykšti ir pikta kaip velnias.

Taip Liudvika pakartojo Jurgio žodžius, kai jis jai pasakė, kad ji nėra nei tobulybė, nei angelas. Liudvikos laimė, kad ji nebuvo prisiekus sakyti teisybę.

— Ką daugiau sakė, — paklausė daktaras.

— Užsidengusi skarele akis ir vaizduodama verkiančią, Liudvika atsakė:

— Negaliu visko atsiminti ir meldžiu manęs daugiau neklusinėti. Buvau tada neišpasakytai nusigandusi; rodėsi, mirsiu iš baimės! Tikiuosi, pone daktare, kad manęs niekas nevers tekėti už bepročio! Niekad su tuo nesutiksiu!

— Nusiramink, vaikeli, — atsakė švelniai daktaras, kurį apgavo nekalta Liudvikos išvaizda. — Paskui pamatysim, o dabar nėra apie tai kalbos.

— Kaip sprendi, daktare, — paklausė senis Morris, kuris viską sekė labai susirūpinęs. — Juk dabar jis visai nurimęs ir atrodo visai normalus. Ar negalėtume jį laikyti namuose? Prisipažįstu, kad man būtų labai nesmagu paleisti jį tokiame stovyje.

— Bijau, — atsakė daktaras, — kad jis tik fiziškai nurimo ir kad pasiutimas vėl gali grįžti.

— Gerai daktaras sako, — pritarė vienas iš ten buvusių. — Žinokit, kad ramumas tik nuduotas ir ataka gali sugrįžti. Jau daug pamišėlių savo gyvenime mačiau ir įsitikinau, kad jais negalima pasitikėti.

— Dar jam gali užtekti noras mus visus užmušti arba padegti namą, — sušuko panelė Robinson, bijodama, kad auka neišsisuktų iš jos keršto.

— Ar tai gali būti? — paklausė ponias Morris verkdamas. — Vargšas, dar gali šokti į upę! Žinai ką, — tarė atsigręžusi į brolių, — nors mums tas bus labai liūdna, bet geriausiai bus išvežus jį dar šiandien. Vienas iš daktaro draugų turi sanatoriją ir mes galim būti tikri, kad vargšą vaikelį ten gerai prižiūrės, kol surasime ką geresnio. Kaip apie tai manai, daktare?

— Man rodos, kad šiuo tarpu nieko geresnio negalim sugalvoti.

— Jei taip, tai kuo greičiau, tuo geriau, — tarė senis Morris, išsigandęs žiūrėdamas į Jurgį, kurs su surištomis kojomis ir rankomis stengėsi pakilti nuo kanapos. Pagalvojus, kad jį veža į bepročių namus, pasiutimas tikrai ėmė.

— Dievulėliau tu mano, vargšas vaikelis, vėl jam užėina pašėlimas, — šaukė ponias Morris. — Dėl Dievo, duokit greičiau vežimą, nes dar sau ką pasidarys.

Elgeta bėgo prie durų, norėdamas išpildyti įsakymą, bet tą minutę durys pačios atsivėrė ir įėjo du asmenys. Tai buvo Helena Lyle ir Karolis Dawy.

Jurgis, juos pamatęs, norėjo pakilti nuo kanapos, bet jį sulaukė dėdė su daktaru. Dawy tylėdamas visiems nusilenkė ir, atsigręžęs į ponias Morris, rimtai tarė:

— Leisi tamsta man pasakyti šio atsilankymo priežastį. Štai kaip buvo: autobuso konduktorius, kuriuo Jurgis važiuojo, paleido gaudą, kad Jurgis išėjo iš proto ir, kaip beprotis, išlipant iš autobuso buvo suimtas ir surištą. Tas gaudas pasiekė panelę Lyle, kuri, įsitikinusi kad Jurgis yra auka kokio nors nesusi-pratimo, atvažiavo skubiai pas mane, prašydama, kad su ja važiuočiau pas Jus. Tuo aš labai džiaugiuosi, nes mano rankose yra paslapties raktas, kurią jūs kaip tik norite išaiškinti. Bet pirma negu pradėsiu kalbėti, reikia paleisti mano draugą.

Privedęs Heleną prie kėdės, Dawy išsiėmė peiliuką ir kol kas nors suprato jį sulaukyti, virvės buvo perpjautos ir Jurgis, draugo paremiamas, pakilo nuo kanapos.

— Ką tamsta darai? — sušuko daktaras.

— Tai beprotis! — tarė ponias Morris.

— Ir dar pavojingas! — pridūrė ponias Morris.

— Dar gali ką sužeisti, — vėl pastebėjo daktaras.

— Arba pats sau ką blogo pasidaryti, — verkšleno teta.

— Arba mus užmuš, ar namus padegs, — sušuko panelė Robinson, bėgdama į kampaną.

— Visi būkite ramūs, — tarė Dawy. — Nieko panašaus nebus. Pone Morris, tamstos brolyvaikis yra toks pat beprotis, kaip tamsta arba aš.

— O ką tamsta gali žinoti? — paklausė dėdė.

— Valandėlę kantrybės ir tuojuo įsitikinsite, kad sakau teisybę. Dabar yra dešimta valanda, — tarė Dawy, žiūrėdamas į laikrodėlį. — Taigi, žinokit, ponai, kad lygiai prieš dvidešimt keturias valandas, t.y. vakar vakare, sukirtome su Jurgiu lažybas. Grįžtant iš bažnyčios po pastoriaus šturmo pamokslą, Jurgis, sujaudintas pamokslu, nutarė nuo tos valandos sakyti tik teisybę. Aš jam atsakiau, kad jei nors vieną dieną tą sakys, tai dėdė atims iš jo turtus, jis bus pavarjtas iš darbo, o sužieduotinė jo išsižadės. Pridūriau dar, kad jei savaitę kalbės vien teisybę, tai pateks į bepročių namus. Ar tokia buvo mūsų kalba, gali pasakyti Jurgis. Ar tiesą sakau?

— Tikriausia tiesa, — patvirtino Jurgis.

— Jurgis vis laikėsi savo numonės, — pasakojo toliau Dawy. — Tada mes susikirtom lažybu, kad jei jis vieną dieną kalbės teisybę, tai pasekmės bus labai liūdnos. Dabar matau, kad pasekmės yra net blogesnės, negu pranašavau. Vos šešiolika valandų praėjo, kaip Jurgis pradėjo sakyti teisybę, atsakinėdamas į pa-prasčiausius klausimus, kokius jam kasdien statydavo, o jau viskas, ką išpranašavau, išsipildė.

— Teisybė, — tarė Jurgis. — Vos kelios valandos praėjo nuo to laiko, kada pradėjau kalbėti teisybę, o jau turėjau nukentėti. Mano dėdė, — tarė atsigręždamas į senį Morris, — jei teiksies šaltai atsiminti, ką mes šiandien rytą kalbėjom, tai tikrai pripažinsi, kad mūsų pasikalbėjimas buvo visai kitoks, negu čia atpasakojai daktarui. Nesmagiausias jums dalykas buvo tas, kas pasakiau, kad nenusižudytiau, jeigu jūs mirtumėt.

— Tas tiesa, Jurgi, — atkirto Morris, — bet pats pagalvok, ar iš šių žodžių negalėjau suprasti, kad geidi mano mirties?

— Taip, tiesa, bet tik dėl to, kad neturim įpročio sakyti tiesą, o todėl ir kitų kalbų ieškome tos prasmės, kuri nepasakytą.

— Suprantu dabar viską ir labai gailiuosi, kas įvyko, — tarė senis Morris.

— Ir atsiprašau tavęs už viską.

— Ne, dėdė, verčiau pasakyk man, kad dovanoji, tik to vieno noriu.

— Kaip sau nori, — tarė senis Morris.

— Esu laimingas, kad nesi beprotis, ir užmirškim tą viską.

Taip sakydamas, priėjo prie brolyvaikio ir nuoširdžiai jį pabučiavo.

— Dėl panelės Robinson, — tarė Jurgis, atsigręždamas į senmergę. — Tai jį tamstos kaltinimą turiu tik vieną atsakymą: tamsta reikalavai, kad pasakyčiau savo nuomonę apie skrybėlę, kurią tamsta turėjai ant galvos. Taigi, išpildžiau tamstos prašymą. Tai ne mano kaltė.

— Šiaip ar taip tamsta galėjai prikąsti liežuvį, — sumurmėjo užpykusi senmergė.

— Dabar tamstos eilė, ponas Blanc, — kalbėjo toliau Jurgis. — Jei nubaidžiau pirkėjus, sakydamas jiems, kad kainos yra aukštesnės, negu turėtų būti, tai galite mane duoti teisman už padarytus nuostolius. Bet aš nemanau, kad norėtum stoti prieš visuomenę su byla, kuri, abejoju, ar išeitų tamstai naudon.

— Nekalbėkim apie tai, tarė ponas Blanc, imdamas skrybėlę. — Neturiu prie tamstos jokių pretenzijų.

— Bet tavęs, mano mielas, nesuprantu, — tarė Jurgis elgetai. — Nepasakiau tau jokios skaudžios tiesos, nieku tavęs neužgavau, tai kodėl pavadinai mane bepročiu? Nesuprantu!

— Bet, pone, tamsta man davei tiek pinigų! Visą svarą! Ar to nepakanka, kad palaikytiau tamstą bepročiu? Šiaip ar taip, džiaugiuosi, kad suklydau ir, kad tamsta sąmoningai man davei tiek pinigų, tegu Dievas tamstai atlygina šimteriopai.

— Ačiū tau, mano mielas, — tarė Jurgis ir, atsigręžęs į savo buvusią sužadėtinę Liudviką Brown, pridūrė: — panele Brown, kadangi tamstos skundas buvo svarbiausias, tai prašau jį atšaukti. Didžiausias užgavimas buvo tas, kad pa-

MOKSLO — TECHNIKOS NAUJENOS

ATOMINĖS ENERGIJOS PRITAIKYMAS KASDINIAMIŲ GYVENIMUI.

JAV-bės atominę energiją naudoja ne tik bombų ir atominų šaudomųjų ginklų gamybai, bet ir kasdieniniam gyvenimui.

Jau yra paleistas povandeninis laivas, varomas atominio variklio. Jau suprojektuotas ir geležinkeliamis garvežys, kuris netrukus veš traukinius atominę energiją.

Jau statoma elektros jėgainė, kuri atominę energiją perdirbinės į elektros energiją.

Ir taip atominės energijos pritaikymas kaip dinaminės, varomosios jėgos yra visai išspręstas klausimas.

Tačiau dar nuostabesnis atominės energijos pritaikymas biologijoje. Jau yra nustatyta, kad apšvietus atominės energijos spinduliais daržoves, vaisius, maisto produktus, kaip duoną, mėsą ir kt., galima juos išlaikyti visiškai šviežius ilgiausią laiką. Pavyzdžiui atominiais spinduliais apšviesta duona ir bulvės išsilaiko visai šviežios dvejus metus.

Biologijoje atominė energija radioaktyvių izotopų pavidale daro tiesiog stebuklus. Atominė energija apšviesti augalai ir gyvuliai daug greičiau auga ir duoda nepalyginamai didesnę prieauglį. Šioje srityje, kuri tik pradėta bandyti, yra numatyti nepaprastai dideli duomenys.

Nemažiau svarbus yra atominės energijos taikymas medicinoje, kur daugelyje atvejų tai duoda nuostabių pasiekimų.

Taigi, atominės energija, atomo skilimo produktai jau dabar daro stebuklus, ateityje jie padarys dar ir daugiau jų.

KAIP KOMPOZITORIAI VERTINA VIENI KITUS

Rusų muzikas L. Sabaniejevas, rašydamas savo atsiminimus apie kompozitorių Skriabiną ir svarstydamas muzikos vertinimo sąvoką, duoda šitokius pavyzdžius, kaip kompozitoriai žiūrėjo į savo draugų muziką.

Haydnas patarė Beethovenui savo pirmų kūrinių visai nespausdinti, nes paskui jam pačiam būsią gėda.

Schumannas manė, kad Chopino "Tarantella" yra bepročio kūrinys. Čaikovskis išsireiškė, jog jis Beethoveno muzikos bijosi kaip didelio šuns. Taip pat, rašydamas viename muzikos žurnale apie Wagnerio "Niebelungus", jis pasisakė, kad jam esą gaila tokio didelio darbo, autoriaus įdėto į tokį kolosalinį kūrinių, kuris visvien po kelerių metų būsiąs užmirštas.

Cezaris Klui, asmeniškai kalbėdamas su Sabaniejevu, pasakė, kad Čaikovskis esąs vertas pasigailėjimo ir biauirus kompozitorius, "pavogęs" iš jo daugybę melodijų.

Čaikovskis vadino Brahmsio muziką "smuklės triukšmu" ir laikė ne aukščiau už... Rafą. Tačiau Brahmsą vertino ir pripažino kaip gerą draugą prie stiklo.

Taniejevas (muzikas su ypatingai gera klausa) sakė, kad Mussorgskio muzika ne muzika, o tiesiog šlamštas ir purvas. Apie Skriabino muziką Taniejevas asmeniškai jam pasakė, kad, klausantis jo muzikos, jam noris vemti.

Skriabinas gi sakė, kad jį vemti verčia, klausantis Čaikovskio ir Rachmaninovo muzikos. Glazūnovas tvirtino, kad Mussorgskis vis dėl to esąs blogas muzikas. (Darb.)

sakiau tamstai, jog nesi nei angelas, nei skaistybės idealas.

— Taip, bet tamsta vistiek mane pavadinai bjauria ir šlykščia.

— Atsiprašau, bet tai visai kas kita. Jei tamsta nesi skaistybės idealas, tai tas dar nereiškia, kad tamsta esi šlykšti, kad ...

— Nesiteisink tamsta, — pertraukė jį Liudvika. — Matau, kad tamsta vėl nori su manim susitaikinti. Nereikalingos pastangos!

— O, tegul mane Viešpats apsaugo! — sušuko nusigandęs Jurgis. — Vieną tik prašymą turiu: jei tamsta savo gyvenime tikrai ką nors pamils, būk tam vyrui nuoširdesnė, negu man buvai.

Paskui atsigręžęs į Heleną tarė:

— O ką tau pasakysiu, brangi Helena, tau, kuri man padavei ranką, kai visi kiti atstūmė ir apleido?

— Dabar nieko, — nusišypsojo Helena, — bet savo draugam gali pasakyti, kad, kadangi esi pripažintas bepročiu vien dėl to, kad per vieną dieną kalbėjai teisybę, tai jie geriausiai padarys atiduodami tave mano globon.

(„Keleivis“, Boston, USA)

Juozas Mikštas

Šauk savo naują laimę

Pavasaris ir vėl grįš čia, Ir vėl atgysi tu glėby gamtos. Tik tavo laimė vakarykščia Daugiau nebeprisikartos.

Nebeprisauksi jos jau niekad — Tegu jinau sau žaidžia su kitu. Tegu savam kely palieka, Savu keliu nueik ir tu.

Pamok iš tolo vieną kartą, Jau paskutinį kartą jai sudie, Ir sau sakyk: "Lidėt neverta! — Pabusk gyvenimui, širdie!"

Ir nejieškok jau kaltininkų — Tegu žiaurus likimas kaltas bus. Kas buvo — su laiku praslinko, Ir eis į praetis kapus ...

Ir nesugrįš jau niekad, niekad, Bet naują laimę dar prisaukt gali. O ji tegu rami sau lieka Savų svajonių svaiguly - - -

NETIKROS ATOMINĖS BOMBOS UŽ 100 DOL.

Taip jau ir tokios yra. Ir kaštuoja viena bomba tik 100 dol. Jas Amerikos kariuomenė pavartojo manevrams. Kariai, kurie Fort Devens ją pirmą kartą išgirdo, turėjo įspūdį, jog tai tikra bomba — ir grybo pavidalo dėmai, ir spalvos, ir trenksmas. Bet radioaktyvumo nebuvo ir neturėjo tos pasiutusios sprogdinamosios galios.

Netikra atominė bomba buvo padaryta iš 5 kl. dinamito, 160 litrų geriausios rūšies benzino, 50 kl. napalmo, 10 fosforinių granatų ir dar kažkokio cheminio mišinio.

Esą Pentagone kilusi mintis, kad tokia netikra bomba gali būti vartojama ne tik manevram. Ji gali būti vartojama karometu panikai prieš eilėse sukelti. Jack de Ment žurnale "The Military Engineer" siūlo įsivaizduoti, kas nutiktų, jeigu tokia bomba staiga nukristų kur nors ant Neapolio — visi gyventojai išbėgiotų. O kad su instrumentais taip greit neišaiškintų, jog tai netikra bomba, galima esą pridėti ir truputį radioaktyvumo. Kitas atominis specialistas Dr. J. R. Oppenheim dar pridėda, kad panikai ilgiau palaikyti prieš eilėse galima tokią netikrą bombą pritaisyti su gaištuku.

Patarlės apie meilę, moteris ir vedybas

Meilė yra akla, bet toli mato — sako italai.

Meilė yra kaip žiedas, o žiedas yra be-pabaigos, — pastebi rusai.

Kur yra meilė, ten negalimas pasidarogalimu, — tiki indai.

Kai meilė greit atriada, greitai ir ašarosa rieda, — įspėja vokiečiai.

Moteris verkia prieš vestuves, vyras po vestuvių, — pasišaiपो lenkai.

Žmoną rinkis šeštadienį, ne sekmadienį — pataria angliai.

Kas turi žmoną, turi valdovę, — mano skotai.

Šimtas vyrų gali įkurti stovyklą, bet namų židinį gali sukurti tik viena moteris, — tvirtina kinai.

Vestuvės sudaromos danguje, bet jas išgyventi reikia žemėje, — taria prancūzai.

Prieš vedybas gerai žiūrėk, o po vedybų prisimerk, — moko amerikiečiai.

Išimylėjęs atrodo kaip povas, susižadavęs kaip liūtas, o vedęs kaip asilas — sprendžia karštieji ispanai.

Ar šios patarlės karštos ar šaltos, tegu kiekvienas ir kiekviena patys sprendžia. (Darb.)

SIUVAMOS MAŠINOS

Apžiūrėkite puikias vokiečių siuvamąsias mašinas ANKER. Lopo, ado, netgi siuvinėja 10 metų garantija. 1500 dūrių per minutę. Turime taip pat 100 atnaujintų siuvamųjų mašinų. Grynas arba ilgam išsimokėjimui. SMITHS 219 Rundie St., Adelaide. Telef. W 1003.

TAUTIŠKI DIRBINIAI:

ilgos juostos £3.10.0, kaklaraiščiai £1.5.0, įvairios kitos juostos ir juostelės nuo 6 šil. iki £1.10.0. Išpildomi specialūs užsakymai. Kreiptis AL Leidykla.

Iš Mr. Ilgausio Kontozos

NAUDINGAS DARBAS

Mr. Ilgausio agentai patyrė, kad Adeladiės Lietuvių Teatras — Studija repetuoja anglišką veikalą.

Manoma, kad premjero dalyvaus visas Good Neighbour Council sąstatas su visais patarėjais. Mr. Ilgausis, kaip senas imigrantas, taip pat nepraleis progos premjerą pamatyti.

KAS YRA TRAGEDIJA?

Mokytojas klausia mokinių? — Kuris iš jūsų gali pasakyti, kas yra tragedija?

Vienas pakelia ranką: — Tragedija yra, kai du tramvajai susiduria ir būna daug sužeistų ir užmuštų.

Mokytojas: — Ne. Tai nelaimingas atsitikimas, nelaimė.

Pakelia ranką antras mokinys: — Tragedija yra, kai didžiulė audra paskandina laivą su brangiomis prekėmis.

Mokytojas: — Ne, tai tik nuostolis.

Pagaliau pakelia ranką trečias mokinys: — Tragedija, drauge mokytojau, yra Stalino mirtis.

Mokytojas: — Teisingai. O kaip tu tai išaiškini? — Dėl to, kad tai nėra nei nelaimė, nei nuostolis!

— Kai užaugsiu tai būtinai užsiauginsiu barzdą.

— Dėl ko? — Tada liks mažiau veido prausti.

KARALIAI PER PLONI

Fremontle uoste, Vakarų Australijoje, išvykstant karališkajai porai iš Australijos, dalyvavo ir juodukų atstovas. Korrespondentas jį paklausė, kokios jis nuomonės apie karališkąją porą.

— Karalienė, lygiai kaip ir jos vyras, yra aiškiai per ploni, — buvo autoritetingai pareiškta.

— O ką jie turėtų daryti, kad pastorėtų?

— Jie turėtų gerai užkirsti driežienos, krokodilienos bei kitokių skanėstų, kuriuos mes valgome. Tada būtų bent karaliai!

PUSĖ ARKLILO NELIKS

Skotas įeina į krautuvę ir prašo: — Ar negalėčiau gauti pentiną?

— Gal du pentinus Tamsta manot?

— Ne, kam du? Jei aš priversiu bėgti vieną arklio pusę, tai antroji gi nestovės...

NAUJIENA

Ir baltą vyną geriant nosis parausta.

SVEČIUOSE PAS DRAUGĄ

Svečias, žiūrėdamas į šeiminkės paveikslą:

— Tavo žmona tikra gražuolė! Aš tik stebiuosi, kad tu nesi pavydus!

— Aš esu pavydus, mano mielas, bet aš niekad nepasikviečiu vyrų, į kuriuos mano žmona galėtų įsimylėti.

POKARINĖ JAPONIJA

(Tęsia iš 3 psl.)

teklis, kuria tam tikslui bendras su japonais bendroves, tuo numatydamas pamušti koją ir kitam savo konkurentui, kraujo giminei — anglams. Tos žaliavos bazės yra ir Japonijai gyvybinės reikšmės. Iš ten japonai jau dabar gauna geležies ir mangano rūdos, kokšą, boksitą, kaučuką ir įvairius chemikalus. Jieško ir kitokių žaliavų. Dabartinės Japonijos pramonės pajėgumas jau prašoko prieškarinį ir sudaro jo 143%. Japonijos pramonė tik pusę savo gaminių gali parduoti namie; kitą pusę ji turi eksportuoti ir turi patikrinti sau rinkas, jas atimdama iš kitų kapitalistinių kraštų. „Geltonojo pavojaus“ šmėkla, kuriam laikui Vakaruose užmiršta, vėl kyla.

Kapitalistinių Vakarų neramumui yra didelio pagrindo. Savo sugebėjimą pasisavinti technikas laimėjimus japonai yra jau išrodę. Japonai moka daug ir kruopščiai žirbti. Po paskutinio karo Japonija neteko ankščiau jos užgrobtos Mandžurijos, Formozos ir kitų salynų Ramiajam vandenyne. Tuomet ji valdė 774,783 ketvirtainių mylių žemės plotus. Dabar jai bepasilikto savosios salos su 147,690 ketvirtainių mylių ploto ir jame turi gyventi suspausta 80 milijonų tauta. Gyvena pusbadžiai, kad ir dirbama. Darbo jėgos pasiūla yra milžiniška ir pastovi. Tas sudaro pasakiškas sąlygas eksploatuoti darbininką pramonėje ir žemdirbį milžiniškuose turtuolių žemvaldžių dvaruose. Dirbančiųjų eksploatacija yra tikrai „aziatiška“, ir ji leidžia Japonijos pramonei gaminti kad ir neaukštos kokybės prekes taip pigiai, kad Vakarams konkuruoti su ja neįmanoma. Koks turėtų būti žemas pramonės darbininko pragyvenimo standartas, aiškėja kad ir iš tokių skaitlinių sugretinimo. Per mėnesį pramonės darbininkas vidutiniškai uždirba 6,000 jėnų. Drabužio eilutė kainuoja 10,000 jėnų, batai 3,000 jėnų. Karo išgriautoj Japonijoje dabar trūksta 3,800,000 butų, o kasmet jų tepastatoma po 50,000. Butų trūksta pirmoj eilėj miestų darbininkams. Jeigu ne sprogtamos medžiagos, tai bent gerai patreštos dirvos komunistinei propagandai, atrodo, tokiose sąlygose netrūksta. Kol kas bus, japonas kapitalistas laiko negaišna. Juoba, kad sąlygos darosi jam vis patogesnės. Nežiūrint demokratijos pamokų, viskas pa truputį grįžta į senąsias vėžes.

Kaip ir seniau, taip ir dabar Japonijos ūkio pagrindinių reikalų tvarkymas pasilieka kapitalo magnatų rankose. Valdžion grįžta jų interesus atstovaujanti žmonės. Amnestuoti ir atgauna pirmąsias galią dar neseniai nuteisti „karo usikaltėliai“. Stropiai dirba slaptoji policija, savo dėmesį skirdama ne tiek kovai su komunistais, kiek demokratiniams grupėms. Politinis Japonijos režimas aiškiai dešinėje ir tai laiminant Amerikos okupacinei valdžiai.

Dėl ko laimina? — Kad reikia. Tuojau po karo Amerika spėjo padidinti savo eksportą Pietų Azijon keturis kartus. Norėtų padidinti dar kitą tiek ir ne tik Pietų Azijon, bet ir vison Azijon. Jeigu Mao Tse Tung nesuipras geruoju „bendradarbiauti“ su Vakara, reikės jį paspausti; gal ir su kitais bolševikiškais Rytais pasipešti. Jei Japonijoje yra, kas būtų staiga suinteresuotas ekonomine ir net teritorine Japonijos ekspansija, tai yra Japonijos agrarai ir stambiojo kapitalo atstovai; net ir tuo atsitikimu, jei tam tektų pavartoti ir jėga. Tuo būdu susidaro pagrindinių interesų bendrumas, nekaltant jau apie tai, kad bolševizmo maras yra visam laisvajam pasauliui maras.

Ar tokia savo politika Amerika laimi ir japonų tautos kamieno simpatijas, tenka abejoti. Tą pradeda suprasti ir „aziatai“. Ir kai dabartinė Amerikos politika neskuba eiti ta kryptimi, neskuba rodyti jai savo simpatijų ir plačioji japonų liaudis. Paskutinius parlamento rinkimus Japonijoje laimėjo kairieji, ir pralaimėjo ministerių pirmininko Jošidos konservatorių partija. Bet dėl to krašto tiek vidaus, tiek užsienio politika nesikeis. Šių metų kovo 8 dieną Japonijos sostinė pasirašyta Japonijos gynybos paktas su Amerika. Pagal tą paktą, nukreiptą prieš komunistinį pasaulį, japonai atkuria savo armijos užuomazgą iš 150,000 vyrų. Visus ginklus duoda Amerika. Pažadėjo net karo laivų. Pažadėjo pinigine paskola ūkiui atkurti ir priedui — kviečių. Ir ginklai, ir pinigai, ir kviečiai eis per valdanciujų rankas, prie kurių dažnai kas ir prilimpa. Tuo tarpu nesotus japonas darbininkas, komunisto pakurstomas, vis nesiliauja šaukęs: „Janki, važiuok namo!“

(Darbas)

DAR APIE KOREKTŪROS KLAIKAS

(Vietoje atsakymo p. Zumeriui)

Pristatydamas Australijos lietuvių visuomenei Lietuvių Enciklopedijos pirmąjį tomą savo straipsniu „Sava Enciklopedija jau Australijoje“ (žiūr. Mūsų Pastogė Nr. 15), aš prabėgomis užkliudžiau ir p. Zumerio rašinį „Australijos Lietuviai“, kuriame užtikau ir vieną kitą netikslumą, pro kuriuos nebuvo galima praėti negirdomis, juo labiau, kad tokie dalykai netoleruoti net paprasčiausiam laikraštyje, nekaltant jau apie enciklopediją. Užuot kultūringai pasiteisinęs, p. Zumeris su nepaprasta arogancija tiek Mūsų Pastogėje, tiek ir Australijos Lietuvių puolė, kaip, girdi, mes drįsime prileisti, kad jis galėjo suklysti. Ir vis dėl to, nežiūrint paties p. Zumerio dangstymosi nuorašais (tarsi tie nuorašai būtų notaro patvirtinti) bei p. J. Kapočiaus laiško ištraukom (lyg p. Kapočius būtų L. E. redakcija ir atsakingas už patį enciklopedijos turinį), tie visi akli atsišaudymai mūsų visai neįtikina, kad p. Zumeris nesuklydo. Deja, su dideliu apgailestavimu turiu skaitančiajai visuomenei priminti, kad tame pačiame straipsnyje yra ir daugiau klaidų, ne vien tik toji apie Mūsų Pastogės leidėją. Visai nesileidamas su p. Zumeriu į kokias nors polemikas, aš čia dar kartą noriu atkreipti dėmesį į p. Zumerio straipsnį „Australijos Lietuviai“, tilpusį L. E. I-me tome. Tai darau ne tiek stengdamasis atitaisyti autoriaus netikslią informaciją, kiek gelbėdamas patį L. E. prestižą. Tame straipsnyje skaitome: „Jie 1939 Sydnejuje buvo įsteigę gyvavusią ligi 1950 Australijos Lietuvių Draugiją.“ Iš tiesų Australijos Lietuvių Draugija buvo įsteigta ne 1939, bet 1932 metais. Tą galima patikrinti Australijos Lietuvių Archyve arba pas minėtos draugijos steigėjus p. Viedriną arba p. Baužę. Arba toliau: „Išėję šį pasiruošimą, jie buvo skiriamieji darbininkais keliamis tiesti kasyklose, prie statybos darbų ir žemės ūkyje.“ Visokius darbus dirbome, kokius mums australų valdžia ir bosai pavedė, bet kelius kasyklose tiesė, turbūt, tik vienas p. Zumeris. Nota bene: apie sutartimi saistoma darbą turėjo užtekti, kad pagal sutartį „jie turėjo dirbti valdžios skirtą darbą nurodytoje vietoje,“ kaip kad autorius buvo paminėjęs keletu sakinių aukščiau, bet matyt, p. Zumeris norėjo pabrėžti, ką jis pats tuo metu dirbo. Skaitome toliau: „Atlikę darbo sutartį visi naujieji ateiviai įsikūrė miestuose.“ Ir tik trečiame sakinyje jis pastebi, jog „tik mažas skaičius įsikūrė žemės ūkyje.“ Vadinasi, tai ne visi. Tegų tai ir smulkmena, tačiau, atsimenant, su koku preciziškumu turi būti rašoma informacija enciklopedijai, ji pasiauro šioje vietoje labai reikšminga. Dar aki-vaizdesnis mūsų enciklopedijos bendradarbio preciziškumas užtinkamas sekančioje citatoje: „Per 50 procentų visų A. lietuvių gyvena Sydnejuje (a. 3000), Melbourne (a. 2500) ir Adelaidėje (a. 1500). Didžiausia lietuvių kolonija yra Sydnejuje. Nemažos lietuvių kolonijos yra Perth (a. 500), Brisbane (a. 400), Hobarte (a. 300), Geelonge (Victoria a. 300)“. Koks orakulas galėtų atspėti, kam pritaikinti p. Zumerio pradžioje paminėtus 50 procentų visų A. lietuvių: ar Sydneju, ar visiems trims Australijos didmiesčiams drauge (jokiu atveju autoriaus paduotas procentas nepritaikomas)? Štai klasiškas p. Zumerio, kaip L. E. bendradarbio, preciziškumo pavyzdys. Verskime toliau: „Nuo 1949 pradėta leisti Sydnejuje Mūsų Pastogę, susijungusi su Užuovejė.“ Mums gerai žinoma, kad tiek Mūsų Pastogę, tiek Užuovejė maždaug apie tą patį laiką pasirodė kaip atskiri ir vienas nuo kito nepriklausomi laikraščiai, ir tik vėliau, 1950 m. pabaigoje, Užuovejai formaliai bankrutavus, įvyko simbolinis susijungimas, kada ano meto faktinasis Mūsų Pastogės leidėjas p. A. Baužė, nežinia kokios labdarybės vedinas, prisiėmė ant savo pečių Užuovejės deficitus. Taigi, nepamirint minėtų laikraščių įsisteigimo bei jų savarankiško egzistavimo, o pradėti apie juos kalbą nuo susijungimo, yra gryna nesąmonė. Arba kitoje vietoje: „Sydnejuje be kitų organizacijų skyrių veikia ir 1948 suorganizuota Australijos Lietuvių Katalikų Draugija, kuri leidžia Mūsų Pastogę.“ Šiame sakinyje yra dvi esminės klaidos: 1) apie tą laiką buvo įsisteigusi ir maždaug ligi 1950 m. gyvavo ne Australijos Lietuvių Draugija, bet švento Kazimiero Draugija, kuri ir pradėjo leisti Užuovejė. Vėliau toji pati Draugija išvirto į Australijos Lietuvių Katalikų draugiją, kurios šiandien jau nebėra, o jos vietoje veikia Australijos Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija. 2) Jokia katalikų draugija, nesvarbu, koku vardu ji besivadintų, niekad nebuvo Mūsų Pastogės leidėju. Prileiski-

me, kad įvyko korektūros klaida (čia būtinai atkreiptinas dėmesys, kad p. Zumeris savo pareiškimuose tik šią vieną klaidą pripažįsta ir tai dėl jos kaltina pačius L. E. korektorius), ir, imant dėmesin p. Kapočiaus laiško ištrauką, esą, p. Zumeris taip parašęs: „Sydnejuje šalia aukščiau minėtų draugijų dar veikia A. L. Katalikų D-ja ir leidžiama Mūsų Pastogė.“ Bet argi įmanomas sintaksiniu bei loginiu atžvilgiu toks sakinytis? Iš kitos pusės ar pati L. E. redakcija, bandydama šiam sakiniui duoti tinkamą formą, galėjo kitaip suprasti, negu kad suprato? Lygiai tokia pat sintaksinė nesąmonė paliko redakcijos nepastebėta ir neištaisyta, kur p. Zumeris kalba apie Adelaidės lietuvių gyvenimą: „Adelaidėje veikia tų pačių organizacijų skyriai ir leidžiamas Australijos Lietuvis.“ Čia ne vieta aiškinti tas gramatinės bei sintaksinės taisykles, kurias jau žino kiekvienas trečios klasės gimnazistas. Tokiu būdu šioje vietoje negali būti jokios kalbos apie kokias nors korektūros klaidas, o tiktai tegali būti kvestionuojamas paties p. Zumerio arba nesąžiningas žinių patiekimas, arba nesugebėjimas išsireikšti raštu. Aš galvočiau, kad šiuo atveju galioja abi prielaidos. P. Zumeris rado reikalo paminėti kun. Vaserio leidžiamą savaitinį lapelį Sekmadienį, tačiau nežinia kokiais sumetimais nutylėjo apie beveik dvejus metus gyvavusią Užuovejė, dar tebeįmanantį, tegų ir neperiodinį humoro žurnalą Rykštę. O pagaliau vertas enciklopedijos skilčių ir žaliavos lapelis Australijos lietuvių gyvenime išvareš „didelį kultūrinį barą“, apie kurį ypač p. Zumeris negalėjo nežinoti. Bendrai visas straipsnis parašytas be jokios sistemos bei nuoseklumo taip, kad ir prie geriausių norų skaitytojas iš to straipsnio ne tik kad negali susidaryti sau konkretaus vaizdo apie Australijos lietuvių gyvenimą, net ir nesuivoks, ką autorius iš tikrųjų norėjo juo pasakyti. Imant dėmesin šiame rašinyje paminėtas p. Zumerio klaidas (o jų negalima kitaip pavadinti, kaip tik klaidomis, nes jos rašiny visos vienodai traktuojamos: tiek gramatinės, tiek sintaksinės bei stilistinės, tiek pagaliau loginės), argi galima dėl jų apkaltinti L. E. korektorius? Jeigu tai iš tiesų yra korektorių darbas, tai mums su tokia enciklopedija nepakeliui.

Vincas Kazokas

BIBLIOGRAFINĖS ŽINIOS

Liet. Bibliografijos Tarnybos žiniomis, laisvojo pasaulio liet. žurnaluose ir laikraščiuose vis daugiau dedama vertimų iš kitų tautų grožinės literatūros. Tikrai, romanų, apysakų ir novelių 1952 m. buvo paskelbta: originalių 229, vertimų 97 (29%), 1953 m.: originalių 220, vertimų 108 (32%), per pirmuosius 1954 m. 4 mėnesius: originalių 79, vertimų 47 (37%). Per tą 28 mėn. laikotarpį susilaukėme mūsų periodinėje spaudoje daugiausia anglų — amerikiečių autorių veikalų vertimų, jų priskaitoma net 70. Antrą vietą laimėjo italų autoriai (daugiausia Guareschi) — 37, toliau eina švedų autorių vertimai — 27, prancūzų — 21, ispanų — 19 (daugiausia P. Gaučio vertimų), rusų — 18, vokiečių — 11, portugalų (brazilų) — 8, latvių — 7, hebrajų ir idiš — 5, lenkų ir norvegų po 4, ukrainiečių ir indų po 3, gudų, estų, čekų, bulgarų po 1. Per pirmuosius š. m. 4 mėnesius laisvajame pasaulyje išleista 43 brošiūros ir 1 naujas (pervarkytas) period. leidinys. 1953 m. per tą patį laiką pasirodė 43 knygos ir brošiūros bei 4 nauji period. leidiniai. Atrodo, kad ir šiemet bus per metus išleista apie 200 knygų ir brošiūrų, daugiausia JAV-se.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Antanas Maceina — SAULĖS GIESMĖ, Sventasis Pranciškus Asyžietis kaip krikščioniškojo gyvenimo šauklys. Išleido prel. Pr. M. Juras, Brooklyn, N.Y., 1954 m. Viršelis dail. Telesforo Valiaus. 454 pusl. Liuksusinis leidinys. Kaina nepažymėta.

VISUOTINIS AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

1953 m. lapkričio 27-28 d. d. Kongreso eiga, sveikinimai, kalbos, apyskaitiniai pranešimai, nutarimai, aukos ir kita. Paruošė ir išleido Amerikos Lietuvių Taryba. Spausdinta rotatorium. 96 psl.

Sabik-Vogulov, RAUDONASIS SIAUBAS

nugalėjo Vokietijoje. Vertė A. V. Išleido Leidykla Dobilas, Chicago, 103 psl.

KNYGŲ LENTYNA

Nr. 1-2, sausio — vasario mėn., Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis.

ADELAIDĖ

LKS "RAMOVĖ" SUSIRINKIMAS

Liepos 11 dieną Adelaidėje įvyko LKS "Ramovės" narių susirinkimas. Pranešimą apie Valdybos atliktus darbus padarė pirm. maj. A. Levickis. Iš svarbesniųjų atliktų darbų pažymėtina: sušelpas sergantis Vokietijoje maj. Jurkšas (apie £16), pasiūsta auka Vasario 16 Gimnazijai (apie £16), išleistas specialus leidinys "Lapkričio 23-čioji" Lietuvos kariuomenės 35 metų sukakties proga (šis leidinys, vienintelis lietuviškajame pasaulyje, išleistas bendrai su Melbournu skyrium), suruošta viena paskaita ir "Ramovės" iniciatyva pravestas apklausinėjimas liūdininkų Kersteno Lietuvos okupacijos tyrinėjimo komitetui.

Revizijos komisija savo pranešime pažymėjo, kad "Ramovės" kasa ir raštinė rasta pavyzdingoje tvarkoje. Pažymėtina kad "Ramovė" savos revizijos komisijos neturi, o kviečia ALB Adelaidės Apylinkės revizijos komisiją. Ir ateinančioms metams revizijos komisija palikta ta pati.

Po pranešimų išrinkta nauja valdyba, šios sudėtis: maj. A. Levickis ir p.p. Daunys, V. Stasiškis, C. Zamoiskis ir B. Straukas.

"Ramovė", kaip matome, yra padariusi gražų įnašą Tėvynės labui.

Dalyvis.

MOTERŲ SEKCIJOS VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Liepos 11 d. p. Navakienės name, Moterų Sekcijos senoji ir naujoji valdybos turėjo posėdį. Pasikalbėta Moterų Sekcijos tolimesnės veiklos reikalais. Naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis taip:

Pirmininkė — p. S. Stasiškienė, vicepirmininkė — p. N. Varnauskienė, sekretorė — p. O. A. Pridotkaitė, išdėtininkė — p. Garbalauskienė, ūkio reikalų vedėja — p. Skeirienė. Valdybos narės — p. Jučienė ir p. Borjerienė.

MELBOURNAS

Studijos ir Lituanistiką

Melbourno lietuviai studentai, liepos mėn. 3 d. susirinkime, patyrė apie LKF Australijos Valdybos organizuojamą LITUANICUM mokymo programą, visais balsais nutarė įsipareigoti įsijungti į visą korespondencinį lituanistinį dalykų kursą. Išsiaiškūs egzaminus, LKF Australijos Valdyba studentams dous atitinkamą lituanistinį dalykų diplomą.

Tai pagirtinas pasiryžimas ir pavyzdys apskritai mūsų jaunimui. Melbourniškiai studentai, pasirodo, supranta, kad lietuvis šviesuolis turi pažinti ir savąją problematiką, nes kitaip jis nebus pasiruošęs svarbiems lietuvių tautos uždaviniams.

Išsisteigė penktoji mokykla

LKF švietimo Vadovo A. KRAUSO rūpesčiu Altonoje, Melbourno priemiestyje įsteigta penktoji savaitgalio mokykla. Jai vadovauti ir patalpas suteikė prityręs pedagogas Liūdas MALAKONAS. Darbas jau pradėtas. Altonoje ir apylinkėje gyvenantieji prašomi siųsti savo vaikus kiekvieną sekmadienį 3 val. popietį į savaitgalio mokyklą: L. Malakūnas 9 Rayner St., Altona, Vic.

Lietuvis kala paminklą

Mūsų melbourniškis skulptorius Teisutis Zikaras pakviestas dirbti savo profesijoje prie monumentalios paminklo žuvusiems už Australijos laisvę. Mr. Allen laimėjo paminklo konkursą ir pasikvietė vienintelį iš tremtinių skulptorių T. Zikarą, kurs šiomis dienomis dirba prie septynių rūšių atstovų — kareivių, nešančių mirusį savo draugą. Statulų aukštis 20 pėdų. Baigtas darbas bus perkeltas į karių šventovę, kurią atidare karalienė Elzbieta II lankydamą Melbourną. Mes linkime mūsų jaunam menininkui T. Zikarui tą žymų įvertinimą pasišventusiu darbu pakelti iki augštų skulptūros viršūnių. (k.)

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

AL Nr. 14(151) 8 psl. str. "Vasario 16 Gimnazijos rėmėjai Adelaidėje" aukotojų sąrašas įsibrovė korektūros klaida. Vieto: Jonas Stravinskis... aukotojo iki £25, turi būti: Jonas Strankauskas...

Atsiprašome už nemalonią klaidą.

Redakcija

SYDNĖJUS

ALB Krašto valdybos posėdis.

Krašto Valdyba, posėdžiavusi birželio 30 dieną, padarė keletą nutarimų, žinotinių bendruomenės nariams.

* Tarybos atstovų suvažiavimas įvyks gruodžio 29,30 ir 31 dienomis Melbourn. Atstovai į suvažiavimą turi būti išrinkti iki spalio 1 dienos.

* Kr. Valdybos pirm. V. Simniškis, kuris lankėsi Melbourn ir Adelaidėje (buvo atsilankęs ir AL leidykloje) padarė pranešimą, kuriame konstatavo, kad Melbourn lietuvių tarpusavio trynimasis yra labai žymus. Nerandama bendros kalbos net mūsų gyvybmlais klausimais. Tuo tarpu Adelaidėje visos grupės labai gražiai tarpusavyje bendradarbiauja ir jokio trynimosi nėra.

* Nutarta paraginti apylinkių valdybas organizuoti lietuviškos spaudos 50 metų laisvės atgavimo sukakties minėjimus, jeigu tų minėjimų neruošia kas nors kitas.

* Be to, buvo konstatuota, kad "Mūsų Pastogės" finansinė padėtis yra sunki.

Ir Sydnėjaus lietuviai gėrėsis lietuviška daina.

Iki šiolė Sydnėje nebuvo pastovaus lietuvių choro, nors dainininkų yra pakankamai. Todėl ALB Sydnėjaus apylinkės valdybos iniciatyva buvo sušauktas pirmasis susirinkimas, į kurį atsilankė apie 30 asmenų.

Choro dirigentas Jonas Gaižauskas, o jam talkininkauti pasidėjo p. Kiveris ir p. Kavaliauskas. Išrinkti choro seniūnai. Repetacijos vyksta Camberdown parapijos salėje.

Choristai daugiausia yra jauni žmonės, dalis jų jau dalyvavo įvairiuose ansambliuose, todėl tikimasi sukurti stiprų ir darnų chorą.

Sėkmės darbe! Teskamba lietuviška daina ir Sydnėjaus padangėje!

Ruoš spaudos laisvės atgavimo minėjimą

Plunksnos Klubas Sydnėje liepos 3 dieną turėjo suėgą, kurios metu nutarta rugpjūčio pirmąjį ir antrąjį sekmadienį suruošti spaudos atgavimo sukakties 50 metų minėjimą. Tam reikalui nustatyta atitinkama programa.

Be to, buvo svarstyta jauniems korespondentams kursų organizavimo reikalas. Tokiuose kursuose norima jaunus spaudos darbuotojus supažindinti su elementariniais spaudos darbo dėsniais.

Metinė "Šviesos" šventė.

"Šviesos" Sambūrio Sydnėjaus skyrius birželio 26 dieną paminėjo trejų metų savo veiklos sukaktį.

Po pirm. J. P. Kedžio pranešimo apie skyriaus atliktus darbus, susirinkimui prašant, palikta ta pati valdyba: J. P. Kedys, Vyt. Doniela, Vyt. Patašius, St. Skorulis ir Mensonas. Skyriaus Valdyba eina ir regionalinės valdybos pareigas.

Po oficialios dalies buvo meninė dalis, o po to pasišokta. Minėjime dalyvavo apie 80 narių bei svečių.

ANKSTYVOSIOS KREGŽDĖS

Džiugu pažymėti, kad dalis mūsų skaitytojų jau užsakė "Australijos Lietuvį" 1955 metams. Štai jie:

- 1) S. Balčiūnas, Kensington, Vic.
- 2) P. Bienkevičius, St. Kilda, Vic.
- 3) J. Janušaitis, Mt. Gambier, S.A.
- 4) Kun. Kungys, Melbourne, Vic.
- 5) J. Langevičius, Croydon Park, S.A.
- 6) A. Narbutas, Cabramatta, NSW (užsakė 1955, 1956 ir 1957 metams),
- 7) P. Paprečkas, Bell Bay, Tas.
- 8) J. Podžius, Brisbane, Q.-ld.
- 9) J. Varkalis, Braybrook, Vic.

Šitoks pasitikėjimas "Australijos Lietuviu" rodo, kad jis eina tiesiu, lietuvišku keliu, gerbia visų pažiūras ir yra ekonomiškai tvirtas. Mums tai malonu pažymėti, nes juk laikraštis yra skaitytojams, bet ne skaitytojai laikraščiu.

PADEKA

Lietuvių Vyrų Chorui "Lituanian" ir mecenatams užjautusiems mane sunkioj ligoj ir suteikusiems didelę piniginę paramą nuoširdžiai dėkoju ir tikiuosi, kad netrukus vėl pasimatysime chore.

Pranas Zutaatas

TAUTOS FONDAS DĖKOJA

"Australijos Lietuvio" leidykla pasiuntė Tautos Fondui skaitytojų atsiųstus £11. Gautas pakvitavimas (kasos paj. ord. Nr. 51 DM 101,32) ir laiškas, kuriame, tarp kitko, rašoma:

"... čionykščių institucijų vardu nuoširdžiai dėkoju Jums ir "AL" skaitytojams už atsiųstą TF auką". (pas.) T. Šiškis, TF Valdytojas.

Gerb. Skaitytojus prašome ir ateityje Tautos Fondo nepamiršti. Kaip iki šiol, taip ir toliau mes mielai patarpininkausime pinigus persiūčiant.

AL Leidykla

INFORMACIJOS

"ZEMELĖ ŠVENTOJI"

Marijos Radzevičiūtės Zemaitijos knygnešio romano spausdinimas gerai progresuoja. Jau išspausdinta 96 puslapiai (6 lankai), dar lieka spausdinti apie 4-5 lankai, iš kurių du lankai jau surinkti. Taigi, rinkti beliko tik apie 2-3 lankai (32-48 puslapiai).

Be paskebtųjų praėjusiuose AL numeruose, "Zemelė šventąją" užsiprenumeravo:

12. J. Muscinskas, Freeburgh, Vic.
13. B. Lukavičius, Adelaide, SA — užsakė Vasario 16 Gimnazijai.
14. Alb. Damukaitis, Adelaide, SA.
15. Juozas Šilainis, Yallourn, Vic.
16. Br. Jurgelionis, Seaton Park, SA.
17. Al. Stankevičius, Yornup, W.A.
18. P. Ropė, Euramo, Q.-ld.
19. St. Petraitis, TAR, S.A.
20. A. Jasiūnas, Seaton Park, S.A.
21. J. Krutulis, Launceston, Tas.
22. N. Katkevičius, Launceston, Tas.

Visi sumokėjo po 8 šil. Ačiū.

Kiekvienas prenumeratorius paskubina šios įdomios ir reikšmingos knygos išleidimą. Kviečiame ir kitus mūsų skaitytojus siųsti prenumeratą. Knyga pasirodys rinkoje maždaug po dviejų mėnesių, tačiau juo daugiau gausime jos prenumeratorių, juo ji greičiau bus išleista. Prenumeratoriai paremia lietuviškos knygos išleidimą.

Prenumeratą siųsti "Australijos Lietuviu".

AL Leidykla.

KORESPONDENCINIUS LITUANISTIKOS KURSUS PRADEDANT

Sena idėja Lietuvių Kultūros Fondui suorganizuoti Korespondencinius Lituanistikos Kursus pagaliau tampa kūnu. Aštuonių puslapių sąsiuvinio pavidalu kartą per mėnesį norinčiuosius į šį darbą įsijungti atlankys LITUANICUM su lietuvių kalbos ir jos istorijos, lietuvių literatūros, Lietuvos politinės, kultūros ir religijos istorijos, o taip pat ir Lietuvos geografijos turiniu. Būdas klausimams pateikti imamas kuo patrauklesnis, tačiau pilnai jis galės išryškėti tik tada, kada LITUANICUM redakcija gaus savo bendradarbių sąrašą ir galės pamatyti jų bendro išsilavinimo vidurkį. Į LITUANICUM prenumeratorius redakcija norėtų žiūrėti kaip į savo bendradarbius, bet ne kaip į pasingus skaitytojus. Darbas turėtų būti dirbamas bendrai: skaitytojai turėtų talkininkauti redakcijai, išskeldami klausimus, parašdami rašinėlius, ar skaitytų lietuviškų knygų recenzijas, tiekdamis šiaip patarimus. Bendradarbiauti kviečiamas visas, tiek besimokantis, tiek bedirbantis jaunimas. Geresni darbai bus spausdinami JAUNIMO KVIESLYJE, kurį, kaip žinome, leidžia Melbourn K. F. Skyriaus akivaizdiniai Lituanistikos Kursai.

Korespondencinis LITUANICUM darbas tiesiogiai priklauso Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Valdybai, darbas dirbamas jai pavedus ir morališkai bei medžiagiškai remiant.

LITUANICUM redakcijos sudėtis: Albertas ZUBRAS — lietuvių literatūra (laikiniai ir Lietuvos politinė istorija). Alena KARAZIJIENE — lietuvių kalba ir kalbos istorija.

Kun. Juozas KUNGYS — lietuvių kultūros ir religijos istorija. Jonas JANULAITIS — Lietuvos geografija. Redakcinei kolegijai vadovauja Albertas ZUBRAS.

Organizaciniam — administraciniam LITUANICUM darbu vadovauja Jonas JANULAITIS ir Nelė KRAUSIENE. Korespondencija siųstina administratoriaus adresu: Jonas JANULAITIS, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.

Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Valdyba

VISI, KAS GYVAS, Į ŠOKIŲ VAKARĄ — BALIŲ (su Bufetu),

kuris įvyks š.m. rugpjūčio mėn. 6 d. HINDMARSH TOWN HALL (Port Rd. trol. 7 sustojimas).

Pradžią 8 val. vak. Pakvietimai platiniami bažnyčios salėje.

Adelaidės Apyl. Valdyba

IŠILEISKITE LIETUVISKĄ KNYGĄ Į NAMUS!

Londonė įsisteigęs NIDOS KNYGŲ KLUBAS kiekvieną mėnesį Jums į namus atsiųs knygą už keturis šilingus įskaitant ir persiuntimo išlaidas. Pirmasis Nidos Knygų Klubo leidinys — J. Sužiedėlio istorinė apysaka "Žalgiris" jau išsiuntinėtus. Birželio mėnesiui spausdinama Br. Daubaro "DUONOS BEJIEŠKANT" — jaunos vokietaitės šešerių metų išgyvenimai okupuotoje Lietuvoje.

Užsakymus siųsti: NIDOS KNYGŲ KLUBUI, 3 Southern Row, London, W. 10.

Soc. Globos Moterų D-ja Melbournė praneša Draugijos loterijos traukimo, įvykusio 1954 m. liepos 3 d. rezultatus:

Pirmą premiją — dail. T. Zikaro Vytį laimėjo Nr. F.1. (p. J. Povilavičius, 8 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.)

Antrą premiją — elektrinę krosnelę — laimėjo Nr. CC43 (p. L. Igaunis, 7 Smith St. Fitzroy, Vic.)

Trečią premiją — salioninę lempą — laimėjo Nr. F7 (p. Povilavičienė, 8 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.)

Visiems platintojams ir aukotojams labai nuoširdus ačiū.

Soc. Globos Moterų D-jos Valdyba.

LIETUVISKOS PLOKŠTELĖS

PERSIUNTIMAS NEMOKAMAS — PRISTATYMAS UZTIKRINTAS

Pranešu, kad nuo š.m. liepos 1. d. Australijoje gyv. lietuviams, užsakantiems lietuviškas plokšteles, nereikės mokėti už persiuntimą. Plokštelių persiuntimas garantuojamas.

120 lietuviškų plokštelių katalogas siunčiamas nemokamai. Plokštelių kaina — 8/6 austr. pinigais. Kelios po 11 šilingų.

Prašoma rašyti: Dainora Daunoraitė, Thornton Av. London W. 4. Eagland.

LIETUVISKOS LAUDIES DAINOS PLOKŠTELESE

Čiurlonio Ansamblio 15 liaudies Dainų Plokštelių Albumai jau išsiųsti užsakiusiems ir 5 savaitių bėgyje turi pasiekti adresatus. Priimami ir tolimesni užsakymai. Leonas Baltrūnas, 295. Hoddle St., Abbotsford N. 9. Vic.

NAUJI LEIDINIAI MELBOURNO SPAUDOS KIOSKE

Šiomis dienomis gauti šie nauji leidiniai:

1. Vinco Krėvės Rytų Pasakos. Terra leidinys £0.16.0.
2. Stasiaus Būdavo Uždraustas Stebuklas. Gabijos leidinys. £1.03.-.
3. Literatūros žurnalas Gabija Nr. 5. £0.09.-.
4. Karys 1 ir 2 numeriai — karių žurnalas £0.02.0 6.
5. Paskutinieji Tėvų Kello ir Lietuvos Dienų Nr.
6. Santarvės dvigubas Nr. £0.05.-.

Leonas Baltrūnas.

š. m. liepos mėn. 25 d. 2 val. po pietų šv. Juozapo bažnyčios salėje įvyks visuotinas "Vyties" sporto klubo narių susirinkimas. Nariams dalyvavimas būtinas.

"Vyties" sporto klubo valdyba.

KLAIDOS PATAISYMAS

AL Nr. 14(151) 8 psl. Moterų Sekcijos susirinkimo aprašyme įsibrovė klaida. Į naujos valdybos sąstatą nebuvo įrašyta p. Skeirienė.

Už klaidą atsiprašome.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis

Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida.

Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus.

Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A.

Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia.

Publisher: J. Glušauskas

Printed by Australijos Lietuvos Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

Telephone: LU5827